

Лутф

«Жамият ва мен» танловига

Таклиф

Билмайман — бу ибора қачон пайдо бўлган ва «шоир» деганда ким, қайси шоир кўзда тутилган. Балки бу бирикма-хулоса Ясавий бобомизга нисбатдир, балки халқимиз бу қанотли сўзларни, афоризм-ҳикматдан сабоқ бериш даъватини Навоий ҳазратлари табаррук номлари билан боғлагандир.

Шу йўсин «Шоир айтмоқчи...» ибораси бир фикр-хулоса мантигини асослаши, мустаҳкамлаши, исботлаши, далил келтириш учун ишлатилар ва бу хулоса ўқувчи шурғига қайтиб чиқмас қилиб «михланар» эди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

«Шундай яшар одатда одам» 60-йилларда собиқ СССРда «илмиллик» фасл — Хрушчевна демократия, хур фикрлик асри бошланганди. Унга кўра инсон ҳаётда курашиб яшаш, тиниб-тинчимаслиги, ўзига ором раво кўрмаслиги, кўтаринки руҳ ва энтузиазм билан яшаш тақазо қилинарди.

иборасини андак бойитиб, «тагига сув кетди» иборасини «бир-бирин тагига сув қуяр» поэтик хулосаси билан тўлдирди. Инсон табиатан зулм ва ёвузликка мойиллигини ҳасрат ила эътироф этади. 1971 йилда ёзилган «Сув» шеърисида инсон удумларининг ажойиботлари ҳақида гапираркан, ниҳолни суғориши, ўзи сув ичиши, ортганини увол қилмай, бошидан қуйиши «ундан кейин...» «бекор қолганида» «бир-бирин тагига сув қуйиши» ҳолатларини шоирона нафосат ва донишмандона киноя билан баён қилади.

Халқимиз орасида бу жайдари иборани мавжудлиги вақтини ўлчаб, чегаралаб, белгилаб бўлмас керак. 1980 йили шоирнинг «Илтимо» шеъри эълон қилинган, иборанинг поэтик эквиваленти яра-

тилиб, 16 мисрани ташкил этган (сатрларни қўша 8 мисра бўлиши ҳам мумкин — М.С) бу асар 4 аргументга асосланган илтимос шеър. «Сен қайдан биласан» 4 марта такрорланиб, 4 қўфиядош сўз шеърининг мухташам иморатига устун бўлиб турибди (Сўйлаётгандир, куйлаётгандир, уйлаётгандир).

Тўрт ташбеҳнинг биринчисиди шоир: «Сен қайдан биласан» Балки юлдузлар



Балки юлдузлар

«ШОИР АЙТМОҚЧИ...»

нинг ўзи бир ҳикмат. Азиз-авлиёларнинг руҳи покларига суян, уларни таовф қил, бироқ ўзингдан қолма, ҳаракатдан, меҳнатдан, ижоддан тўхтама. Ҳаётдан, тирикликдан ноўрин нолима.

Шундан, халқимиз орасида, бировга урдасидан чиқиб бўлмас илтимо билан мурожаат қилсангиз, шоирнинг урф бўлибди: «Мен ўзим мададга зорманку, бола» мақолсифат сатри жавоб қилиб келтирилади.

«БАҲОР КУНЛАРИДА КУЗНИНГ ҲАВОСИ» Шоирнинг 1967 йили яратилган 16 мисрали, сарлавҳасиз, бош ва сўнгги сатри шундай аталган шеъри бор. Халқимиз ҳаётда мантисиз, қарама-қарши ҳолатларга дуч келинганда, гап билан амал мос келмаганда, ваъда бузилганда, ҳазил, истеҳзо, киноя билан ушбу поэтик сатрни айтишади.

«МАН КЎРҚАМАН СЕВИБ ҚОЛИШДАН» 1970 йилда яратилган шеърлари орасида шоирнинг «Илтимо» асари ажралиб туради. Икки банд, саккиз қаторли бу шеър яралган захотик мухлисларга ёд бўлиб кетган. Ошиқона фалсафага йўрилган ушбу ёмби шеър «мен кўрқаман севиб қолишдан» сатри билан ниҳояланади.

«БИР-БИРИН ТАГИГА СУВ ҚУЯР» Ўзбекда «тагига сув қуйди» деган ибора бор. Бунинг кўча маъноси рақиб, душман шахс ё гуруҳ бир-бирининг тагига сув қуйишга, яъни ўрнини бўшаштириб, қулатишга, йўқотишга, жисман ва руҳан маҳв этишга киришгани, ҳаракат бошлагани тушунилади.

тилди. Шоир 6 бандли асарига вазиет тақозаси билан инсон эътиринг касу нокаста юзини солиши, саргайиши, тупроқ билан тенг бўлишига қарши исён кўтаради. «Ит олдида чўк тушган нор»нинг аҳолидан гурури топталади. Донишманд: «Менинг бир жайдари фалсафамдир шу: Ҳарис илтимога кунинг қолмасин», — дея фарёд чекади.

«ДУНЕНИ ҚИЗГОНМА МЕНДАН, АЗИМ...» Шоирнинг (1980) йили яратган «Дунени қизганма» шеъри ҳаётда «гадонинг душмани гадо бўлади» мавжуд дегандай, ҳар бир касбдаги инсоннинг рақиб, харифи ўз касбдоши, қавми орасида бўлади. Ижодкорларники ҳам шу — шоирники шоир, хофизники — хофиз, рассомники — рассом ва ҳокзо...

«СЕН ҚАЙДАН БИЛАСАН...» кириш сўзи билан бошланган поэтик ифодадор орасида «Сен қайдан биласан» ибораси ҳам бор ва у бот-бот нутқимизда ишлатиб турилади. Аслида 1980 йили яра-

«Менга сирларини Сўйлаётгандир», — дея ўқувчини сирли оламга етаклайди. Оқибат, ижодкор инсоний туйғулардан келиб чиқиб, энг муҳими: «Сен қайдан биласан, Балки мен ҳам Кўндир, қайдадир жим ўйлаётгандир...» деган хулоса билан ҳикмат-шеърни яқунлайди.

«КАЧОН ХАЛҚ БЎЛАСАН, ЭЙ СЕН — ОЛОМОН?!» («Оломонга» шеъри) Оломон ва лоқайдлик, оломон ва жаҳолат, оломон ва йўлдан озши муаммоси асрлар оша халқимизнинг дарди ташвиши, бедаво касали бўлиб келгани миллиат фидойиларига азалдан яхши маълум. Халқ номидан иш қўрайдиган бебошвоқ оломоннинг кирдиқорлари оқибатлари қанчадан қанча фожияларга олиб келганига тарих гувоҳ. (Бизнинг давримизда, мустақиллик йилларининг авжи бунёдкорлик босқичида оломоннинг фаол иштирокида не-не йўлдан озши, кўрнамакликларни кўрмади, халқимиз. Биргина 2005 йил май ойидаги Андижон хунрелигини эсланг! — М.С.)

Шоирнинг маснавийда битилган 10 мисрали бу шеъри ҳам 1980 йили ёзилган бўлиб, чорак асрдан ортиқ давр давоми-

да халқимиз лексиконида фаол иборалардан бирига айланиб қолди. Ижтимоий-сиёсий жиҳатдан теран маъно касб этган ушбу шеърнинг гоявий мазмунни тоталитар тузумнинг шовинистик ақидаларини аёвсиз танқид, озодлиқ, хурлик, мустақиллик сари курашда даъватдан иборат эди.

Донишманд оломон қаршисида лол қоларкан: «Нимасан? Қандайин сехрли кучсан? Нечун томошага бунчалар ўчсан?» дея хитоб қилади ва асарни «Қаринда ҳасратини ўйга толаман, Қачон халқ бўласан эй, сен — оломон?!» деган даъват-ният билан яқунлайди.

«ИТЛАР ОРАСИДАН ЎТСА КАРВОНИНГ...» Халқимизда «Ит хурақ, карвон ўтар» деган ҳикматли мақол бор. Ҳақиқатан ҳам ит хуриб, безовта қилгани билан карвон тўхтаб қолмайди. Ўз йўлини давом эттиради. Бироқ шундай инсонлар бўладики, уларнинг бутун умри «карвон итлар орасидан ўтиши» билан характерланади. Шоиримиз ҳам ўзини шундайин инсонлар сафида кўради ва 1981 йилда бу фалсафий хулосага бағишланган «Дейдилар...» шеърини ёзади.

«Дейдилар, ит хурақ — ўтади карвон, Ранжу балалардан Ёлмасин жонинг, Лектин алам қилар, Бир умр гурён, Итлар орасидан Ўтса карвонинг...»

Мухтарам муштарий! Сиз қаҳрамон шоиримиз Абдулла Орипов шеъринидан қанот чиқариб, халқимиз орасида кенг парвозда юрган айрим ибора, ҳикматли сўз, поэтик шаклга солинган мақол, афоризмлар намуналари шахрга бағишланган матн билан танишдингиз. Адабиётшунос олим Маҳмуд САТТОРОВ бу борада илмий-ижодий изланиш ва кузатишларини давом эттирмақда.

Суякли шоиримизни 65 ёши билан муборакбод этиб, халқимиз маънавий ҳаётига кириб келган турфа тафаккур кашфиётлари, донишмандлик ҳосилалари, оҳори тўқилмаган қадриятлар билан таништириб борамиз, деган умиддамиз.

Advertisement for Sabun company. Text: «ЎЗМЕТВАСАВЗАВОТЎЗУМСАНОАТ-ХОЛДИНГ» КОМПАНИЯСИ ЖАМОАСИ. Кўхна ва ҳамиша кўркам НАВРЎЗ БАЙРАМИ билан азиз ватандошларимизни МУБОРАКБОТ ЭТАДИ! Наврўз, бу — янги кун, янги ҳаёт ва фаровонликнинг тимсоли сифатида минг йиллардан буён нишонланади. Биз эркин ва озод ўлкамизда ушбу айёмнинг ЎН БЕШИНЧИ баҳорини қаршилаяпмиз. Биз Истиқлолнинг муждасини, юртимизда кечаётган ислохотларнинг улкан самарасини ҳам кўтаринки кайфиятда кутиб олмоқдамиз. Аминмизки, бундай фаровонлик ҳисси халқимизга абадий ҳамроҳ бўлади. НАВРЎЗИНГИЗ ҚУТЛУФ БЎЛСИН!

САМАРҚАНДА ВИЛОЯТ ПАХТА САНОАТ ЖАМОАСИ

*Ўзбекистон халқини эзгулик ва
янги ланиш байрами —
НАВРЎЗИ ОЛАМ
билан самимий муборакбот этади.
Ушбу айём билан барчангизни
қутлар эканмиз, хонадонингизга
тинчлик, оёйишталик ва
қут-барака тилаймиз.*



✓ **Нашр**

МИЛЛИЙ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ ЯКУНЛАНИШ АРАФАСИДА

Ўзбекистон миллий энциклопедиясининг 11-жилди "Қизилқумит" мақоласи билан бошланиб, ўзбек алифбосининг охириги ҳарфи ("Х") да "Хурмуз бўғози" мақоласи билан тугайди, яъни "К" ҳарфининг охириги қисми, "Г", "Х" ҳарфлари доирасидаги мақолаларни ўз ичига олади. Ушбу жилддан 1626 та мақола ўрин олган бўлиб, унда соф ўзбекча талаффуздаги ҳарфлар бўлганлиги учун маҳаллий материаллар нисбатан катта қисмини ташкил этади (тахминан 80% маҳаллий материал, 20% умумбашарий материал).

Ўзбекистонни жаҳонга танитаётган машҳур спортчилар: шахмат бўйича жаҳон чемпиони Қосимов Рустам, футболчи Қосимов Миржалол, 5 карра жаҳон чемпиони муайтайчи Эркин Қутибоев ва бошқалар, шунингдек республикамизда кенг омалашган спорт турлари ("Қилич-бозлик", "Кўл түпи") ҳамда Қишки олимпиада ўйинларига бағишланган мақолалар ўрин олган.

Ушбу жилдда 6 та мамлакат (Қозғистон, Қирғизистон, Ҳиндистон ва бошқалар) ҳақида мақолалар берилган. Қорақалпоғистон республикаси билан боғлиқ 15 дан зиёд туркум мақолалар ўрин олган. Шунингдек, қишлоқ хўжалиги бўйича "Қишлоқ хўжалигини кимёлаштириш", "Қишлоқ хўжалигини механизациялаш", "Хисобот", "Қорақул", "Қорабайир", "Қўйчилик", "Хисор қўй зоти", "Хисорак сув омбори" мақо-

лалари ҳам мавзуга янгича ёндашувлар, фактларга бойлиги билан эътиборга сазовор.

ЎзМЭ 11-жилдида жами 300 дан зиёд биографик мақола берилган бўлиб, қарийб 500 та безак материал (рангли хариталар, рангли ва оқ-қора суратлар) ўрин олган.

ЎзМЭ 11-жилдининг алифбо қисми тугагандан сўнг 4,5 босма табоқ ҳажмида қўшимча мақолалар берилган. Қўшимча мақолалар Ўзбекистон миллий энциклопедиясини нашр этиш даврида (2000-2005 йиллар) рўй берган айрим ўзгаришлар: янги Ўзбекистон Қаҳрамонлари, Ўзбекистон Республикаси фан арбоблари, санъат арбоблари, Ўзбекистон халқ ёзувчилари, халқ шoirлари, халқ рассомлари, Ўзбекистон халқ артистлари, халқ ҳофизлари, Ўзбекистон Республикаси халқ ўқитувчилари, "Ўзбекистон ифтихори" унвонига сазовор бўлган машҳур спортчилар ҳақидаги мақолалардан иборат. Меъзон бўйича берилиши керак бўлган, лекин муайян сабабларга кўра ЎзМЭ жилдларига кирмай қолган баъзи шахслар, турли тушунчалар ҳақида мақолалар ҳам ушбу қисмдан ўрин олган.

Китоб сўнггида ўқувчи билиши зарур бўлган маълумотлар бир неча жадвалларда илова этилади. 1-илова Ўзбекистон Республикаси мустақиллик даври йилномасидир. Унда мустақил мамлакатимизда 15 йил ичида эришган улкан ютуқлар ипга

тизилгандек баён этиб берилган. 2-иловадан Нобель мукофотлари лауреатлари рўйхати ўрин олган. 3-, 4-иловаларда жаҳон мамлакатларининг энг муҳим кўрсаткичлари қайд этилган бўлса, 5-иловада муҳим табиий географик объектлар кўрсатилган.

Навбатдаги иловаларда халқаро бирликлар системасининг асосий, қўшимча ва ҳосилавий бирликлари, Урта Осиё халқлари тарихида қўлланган муҳим ўлчов бирликлари, вақт ҳисоби, календарь, мучаллар, буржлар ва шамсий йил ойлари, юлдуз туркумлари жадвал тарзида берилган.

Шу билан Ўзбекистон миллий энциклопедиясининг умумалифбо ҳарфидеги 1-11-жилдлари нашри тугалланди. 11 жилдда умумий ҳажми 1600 нашриёт-ҳисоб табоғини ташкил этган 50 мингдан зиёд мақола берилди. Бунинг қарийб 40% Ўзбекистон мавзуга бағишланган.

"Ўзбекистон миллий энциклопедияси" давлат илмий нашриётида миллий энциклопедиянинг якуновчи 12-жилди устида қизгин иш борапти. Бу жилддаги ҳамма мақолалар Ўзбекистон Республикасига бағишланади. ЎзМЭнинг 12-жилди — "Ўзбекистон Республикаси" энциклопедияси Ўзбекистон мустақиллигининг 15 йиллиги арафасида ўқувчилар қўлига тегади.

Муроджон АМИНОВ

✓ **Муносабат**

АЖНАБИЙЧА СЎЗЛАШИШ МАДАНИЯТМИ?

Ушбу савол тўғрисида аввал жиддий ўйламаган эканман. Тўғри, ўртоқларимнинг бундай сўзлашиши гашимни келтирарди. Бир воқеа содир бўлди, энди бу ҳақида ёзмаса бўлмаслигини тушундим.

Бир куни онамнинг илтимосларига кўра, борзорга тушдим. Ул-бул харид қилгач, сув ичмоқчи бўлдим. Аммо атрофда коктейлдан бошқа нарса йўқ, уни ўзим қатори йигит сотарди. Ташналигимни қондириш учун коктейл олиб ичмоқчи бўлдим. Айни

шу дамда бир қиз ундан коктейлнинг қандай тайёрланишини сўради. Йигит эса гапини ўзбекчада бошлаб, "қийналгани" туфайли русчада давом этди. Холбуки, қиз ҳам, бола ҳам ўзбек... Буларни кузатиб, коктейл ичаётган бир амаки, "олифта" деб қўйди. Ҳақиқатан ҳам йигитнинг гаплари менга ҳам эриш туюлди, у олифталик учунгина шундай сўзлашаётганини кўриниб турарди. Бундай ҳолатларни фақатгина кўча-қўйда ёки дўстлар даврасидагина эмас,

балки ойнаи-жаҳон, баъзи бир хусусий радио тўлқинларида ҳам кузатиш мумкин. Баъзи бир кўзга кўриниб қолган ёш қўшқиларимиз ёки спортчиларимиз ойнаи-жаҳон орқали суҳбатларни рус тилида олиб борадилар (!?) Бу уларга қулайми? Ёки кўпроқ киши суҳбатларидан "бахраманд" бўлишини истадимми? Ёки русча тарбия кўришганими? Энг ёмони бу мулоқотларни соф русча деб бўлмайди. Аралаш-қуралаш. Бу кишини хафа қилади. Тилимиз-

га меҳрсизлик, ҳурматсизлик таассуротини беради. Тўғри, XX аср бошида турли халқлар тилидан баъзи сўзлар ўзбек тилига ҳам кириб кела бошлади. Айниқса, бунда 74 йилга чўзилган мустабид тузумнинг айби катта. Нафақат тилимизга, омма онгига ҳам ёмон таъсир қилди. Аммо буларнинг барчаси ўтмишга айланди. Бирок нега бундай сўзлашамиз? Бундай суҳбатлашининг бирон-бир қулайлиги борми ёки маданият белгисими? **Алишер ФАЙЗУЛЛОХ**

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЭНГ ЙИРИК ВА УНИВЕРСАЛ БАНКЛАРИДАН БИРИ



ХАЛҚ БАНКИ

*Муқаддас юртимиз аҳли ва меҳмонларини
Наврўз айёми билан самимий муборакбот этади.
Сиз, азизларга тинчлик-хотиржамлик, фаровонлик,
дастурхонингизга қут-барака ва оилавий бахт
тилайди ҳамда байрам муносабати билан
БАҲОР қисқа муддатли, ютуқли омонат
турини*

ТАКЛИФ ЭТАДИ.

*Омонатга пул маблағлари 3 ой муддатга, камиди
10000 сўм миқдорида Халқ банкининг барча
муассасалари орқали қабул қилинади.*

*Ҳар бир омонатчи белгиланган фоиз
даромадларни олиш билан бир қаторда
1000000 сўм ютуқ совриндори
бўлиш имкониятига эга.*

*Ютуқлар тиражи 2006 йилнинг
апрель ойида Навоий шаҳрида
ўтказилади.*

ОМОНАТИНГИЗНИ ИШОНЧЛИ БАНКДА САҚЛАНИШ ВА КУПАТИТИРИНГИ

Хамкасб

Танишув

ДАВР УНИНГ ТАҚДИРИДА

(Аҳмаджон Мелибоев ижодига бир назар)

Унинг мақола, очерк, китоблари ни ўқиш, маъруза, ҳикояларини тинглаш марокли, майин юморга бой, ичакузди хангомаларини бир эшитган одам яна эшитсам, ҳамсухбат бўлсам дейди. Бош муҳаррирлик маҳоратига бошқа бош муҳаррирлар ҳавас қилишади, у юртимиз зиёлиларини - адиб, олим, санъаткор, мусаввир, журналист, матбаачи, ношир, турли касб соҳибларини яхши танийди, зиёли ахли ҳам, табиийки, уни яхши билади, ҳурмат қилади. Сал кам қирқ йил давомида қаламқаш, муҳаррир, раҳбар сифатида юрт кезишлар, беҳисоб учрашувлар, мулоқотлар самараси бу, албатта.

Аҳмаджон Мелибоевни яқин ва узоқ хориджа ҳам биладиганлар анча, у Қирғизистоннинг Олабуқа туманида туғилиб ўсди. Ушда ўқитувчилар курсида таҳсил олиб, ўзбек, рус тилларида сабоқ берди, қирғизча гапириш, ёзишни ўрганди, Қозғистонда Бойқўнғирда ҳарбий хизматда бўлди, у ердан газеталарга "Солдат мактублари" юбориб турди. Ўзбекистонда ўқиди, ишлади, танилди, Россияга ҳам бир неча топқир борди, Америкасини ҳам икки марта кўриб келди, Бельгия, Миср ва бошқа давлатларда бўлди, таассуротларини сафарномаларида рўй-роҳот, ҳолис ёритишга интилади.

Аҳмаджон Мелибоев билими кучли, савияси юқорилиги, дунёқарashi кенглиги, хушмуомаласи боис, турли касб соҳиблари билан уларнинг ўз тилида сўзлаша, савол-жавоб қила олади. Уни яхши биладиганлар гурунг, мулоқотларини эслашади, ўзларича таъриф-тавсиф қилишади.

Мен ҳам бир-икки воқеани келтирай. Ун тўрт йил муқаддам билимдон олим, моҳир педагог Бойбўта Дўстқороевнинг элли ёшини нишонлаш учун бир гуруҳ ижодкорлар Чирқочига борганди. У ўқиган мактабда учрашув, қариндош - уруғ, дўст-биродарлари даврасида гурунгла бўлди. Қаерда бўлмайлик, Аҳмаджон нуктадон нотик, ҳазил, аския, латифа устаси сифатида барчани оғзига қаратди, давранинг гули бўлди, туманининг ўзида ҳам муҳлислари, таниш-билишлари кўпчилигига амин бўлди. Кетиш олдинда Чияли бозорга кирдик. Чирқоччиликлар одамнинг жонидан бошқа ҳамма нарса бор, ўғриси йўқ, дея фахрлини юрадиган Чияли бозорини айландик.

Унинг мақола, очерк, китоблари ни ўқиш, маъруза, ҳикояларини тинглаш марокли, майин юморга бой, ичакузди хангомаларини бир эшитган одам яна эшитсам, ҳамсухбат бўлсам дейди. Бош муҳаррирлик маҳоратига бошқа бош муҳаррирлар ҳавас қилишади, у юртимиз зиёлиларини - адиб, олим, санъаткор, мусаввир, журналист, матбаачи, ношир, турли касб соҳибларини яхши танийди, зиёли ахли ҳам, табиийки, уни яхши билади, ҳурмат қилади. Сал кам қирқ йил давомида қаламқаш, муҳаррир, раҳбар сифатида юрт кезишлар, беҳисоб учрашувлар, мулоқотлар самараси бу, албатта.

Аҳмаджон Мелибоевни яқин ва узоқ хориджа ҳам биладиганлар анча, у Қирғизистоннинг Олабуқа туманида туғилиб ўсди. Ушда ўқитувчилар курсида таҳсил олиб, ўзбек, рус тилларида сабоқ берди, қирғизча гапириш, ёзишни ўрганди, Қозғистонда Бойқўнғирда ҳарбий хизматда бўлди, у ердан газеталарга "Солдат мактублари" юбориб турди. Ўзбекистонда ўқиди, ишлади, танилди, Россияга ҳам бир неча топқир борди, Америкасини ҳам икки марта кўриб келди, Бельгия, Миср ва бошқа давлатларда бўлди, таассуротларини сафарномаларида рўй-роҳот, ҳолис ёритишга интилади.

Аҳмаджон Мелибоев билими кучли, савияси юқорилиги, дунёқарashi кенглиги, хушмуомаласи боис, турли касб соҳиблари билан уларнинг ўз тилида сўзлаша, савол-жавоб қила олади. Уни яхши биладиганлар гурунг, мулоқотларини эслашади, ўзларича таъриф-тавсиф қилишади.

Мен ҳам бир-икки воқеани келтирай. Ун тўрт йил муқаддам билимдон олим, моҳир педагог Бойбўта Дўстқороевнинг элли ёшини нишонлаш учун бир гуруҳ ижодкорлар Чирқочига борганди. У ўқиган мактабда учрашув, қариндош - уруғ, дўст-биродарлари даврасида гурунгла бўлди. Қаерда бўлмайлик, Аҳмаджон нуктадон нотик, ҳазил, аския, латифа устаси сифатида барчани оғзига қаратди, давранинг гули бўлди, туманининг ўзида ҳам муҳлислари, таниш-билишлари кўпчилигига амин бўлди. Кетиш олдинда Чияли бозорга кирдик. Чирқоччиликлар одамнинг жонидан бошқа ҳамма нарса бор, ўғриси йўқ, дея фахрлини юрадиган Чияли бозорини айландик.

Унинг мақола, очерк, китоблари ни ўқиш, маъруза, ҳикояларини тинглаш марокли, майин юморга бой, ичакузди хангомаларини бир эшитган одам яна эшитсам, ҳамсухбат бўлсам дейди. Бош муҳаррирлик маҳоратига бошқа бош муҳаррирлар ҳавас қилишади, у юртимиз зиёлиларини - адиб, олим, санъаткор, мусаввир, журналист, матбаачи, ношир, турли касб соҳибларини яхши танийди, зиёли ахли ҳам, табиийки, уни яхши билади, ҳурмат қилади. Сал кам қирқ йил давомида қаламқаш, муҳаррир, раҳбар сифатида юрт кезишлар, беҳисоб учрашувлар, мулоқотлар самараси бу, албатта.

Қайта қуриш, ошқоралик, турфа фикрлик, хур фикрликни энг кўп ва хўп акс эттирган жасоратли, маҳоратли нашр, шубҳасиз, "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" бўлди. Ижтимоий ҳаёт, тарих, адабиёт, тил, дин, экология, маънавий қадриятларнинг долзарб, оғрикли муаммоларига оид ўткир чиқишлар кўпроқ шу газетани 220.000 нусхадан 1990 йилда 900.000 нусхага етди. Энг сара мақолалардан тартиб берилган икки жилдлик "Фитна санъати" китоби бадиий публицистикамининг гултожи бўлди. Орада масъул лавозимда тўрт йилча ишлаб, яна қадрдон нашри раҳбарлигига қайтган, тез орада газетани янада мароклироқ, мазмунлироқ чиқа бошлади. Газетанинг ўтган йил, 21 октябрь - Тил байрамига бағишланган сони ҳақида "Хар сонинг қадр ўлубон, хар саҳифанг ўқишли бўлсин" номли матбуот обзори мақомида бир нарса ёзиб, "Хурият"да чиққан эдим. Дарҳақиқат, хар бир сонидан энг ками икки-учта воқеа бўлади, ўқимаса армон бўлиб қоладиган материал берилади. Эътиборга, эътирофга лойиқ, қизиқиб ўқиладиган материалларда бири "Муҳаррир минбари" рўкини остида берилаётган туркум мақолалардир. Хозир улар сони 100 дан ошди. Аксарияти Аҳмаджон Мелибоев каламига мансуб ўшбу мақолаларни, таъбир жоиз бўлса, бошловчи мақола деб атаган бўлардим. Шўролар замонида бош мақола кенг урф бўлган, айниқса, "Правда" бош мақолаларининг ўзи ёзган эди. Хукмрон мафкуранинг қарнайи бўлган, расмий, зерикарли услубда ёзилган ўшбу дабдабали, дағдағали бош мақола иттифоқчи республикалар газеталарида кўчирилиб, таржима қилиб босилар, унинг кўрсатмалари билан ҳисоблашмай илож йўқ эди. СССР парчаланиб компартия барҳам топиб, собиқ республикалар мустақилликка эришган, давлаткор, "доно" бош мақолаларга ҳам зарурат, ҳожат қолмади, улар ўрнини "Муҳаррир минбари" рўкинидаги жонли, табиий ёзилган, ўқувчини муаммони бирга ўйлашга, ижодий ҳамкорликка ундайдиган марокли бошловчи мақолалар эгалламоқда, "ЎзАС"да босилган бундай мақолалардан таркиб топган "Хуштакни ким чалади?" китоби тезроқ чиқишини оракичи кутамиз. Яқинда 50 йиллигини нишонлаган

"Ўзбекистон адабиёти ва санъати" да шеър, ҳикояси, очерки, суҳбати, таржимаси, сурати билан чиқишни хар бир ижодкор шараф деб билади. Газетанинг савияси анча баланд, талаб ҳам шунга яраша юқори. Жиддий чиқишлари билан жамоатчиликни ўйлантирадиган, ҳазил-мутойибалари билан қулдирадиган, салкам қирқ йил давомида журналистиканинг қаттиқ нонини еб, имтиёзу имкониятларидан баҳраманд бўлиб келаётган хамкасбимиз ўзини аямай, тунни кунга улаб меҳнат қилишлари, муҳаррир сифатида баъзан юмшоқ гиламлар устидан оҳиста юриб бориб қаттиқ гап эшитишлари, матбуотнинг тўғри, тўқмоқли сўзига чидай олмаган амалдорлар билан тортишишлар, суд жараёнларида қатнашишлар, ўтмайдиغان матоҳини ўтказиш учун ҳол-жонига қўймайдиган қалам аҳли билан дод-муомалалар, ҳатто ширин ёлғонлар айтишга тўғри келишлар, ёлғиз ўзигагина аён нуқсонлар, бари-бариси, пироваҳрида юракка оғир тушади, гоҳи-гоҳида безовта қилиб, оғоҳлантириб туради.

Хомсўт эмган бандамиз. Баъзан хамкасбимизнинг ўзидан ҳам ўтади, меъёрни сал оширган, ҳазил қиламан деб таъби нозик одамнинг дилини оғритиб, қизиқ гап айтман деб қовун тушириброк, кишини ўйлантириброк қўйган ҳоллар ҳам бўлиб туради. Ҳазилни биров тўғри тушунади, кўнглига олмайди, биров зоҳиран сездирмайди-ю, дилига тугиб кўяди. Биз-ку узоқ йиллик қадрдонимиз, бир-биримизга устозу шогирдимиз, хар қанча ҳазил бўлса кўтарамиз, лекин эътирозли фикрлар, танқидий гаплар бўлса юзимизга айтмамиз. Айтмамиз-у кўп ўтмай ширин суҳбатлари, ҳазил-мутойибалари, марокли мақолаларини соғиниб қоламиз.

Аҳмаджон Мелибоевнинг илк китоби "Бир заминда яшаймиз" деб, ҳозир нашриётга топширган китоби "Ёлғиз яшаб бўлмайди" деб аталади. Китоблар номи ёзувчи ижодий кредосига ишора қилиб туради. Солиқон Шарипов кузатганидек, Абдулла Орипов лутф этганидек, фазодан "Қуванинг анорича" кўринадиган она сайёрамизни эъзоэзлайлик, тинч-тотув яшаб ҳамқору ҳамдаст бўлиб уни яшнатайлик.

Сайди УМИРОВ. ЎзДЖТУ халқаро журналистика факультети кафедра мудири, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси

НАВРЎЗ



Ортада қолди изғирин, хут, айём-ажуз, Чақнади илк қолдиброқ Момо бирлан. Эклиптика бўйлаб ўтди

Шамс Ҳамалга, Келди баҳор кўм-кўк гўмбаз

Сою даштга ёйиб яшил кўрпа-гилам, Келди баҳор илк бойчечак, сабо бирлан. Шаршаралар сочин ёйиб ҳайқирганда, Келди баҳор ризқ улашиб сафо бирлан

Ёш ниҳоллар чақалоқдай эмиб шарбат, Илдиз отар келинчақдай ибo бирлан. Силаб майса, дарахт

зулфу кокилларин, Келди Наврўз тенекунликда

Тошни ёриб нимжонгина яшил майса, Куйлар Шамсга эшитилмас

Навобатга тақиб митти гулча-бодроқ, Келди Наврўз боғ-гулзорга шона бирлан. Минг бир рангли тароватин

Келди Наврўз настарин гул

Мустақил юрт, Ўзбек эли

Келди Наврўз тансиқ гулли

Унут бўлган удумларга бериб сайқал, Келди Наврўз аждодларим руҳи бирлан. Ҳаёт чархи манзу тилим мисли узук, Дастурхонга тортиқ бўлди

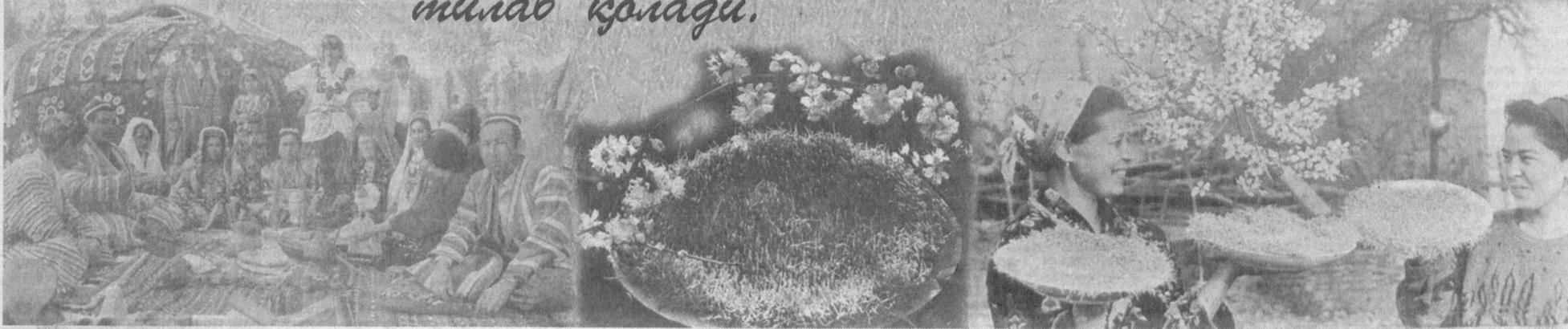
Кўйча бирлан, Карнай-сурнай, аскияга жўр улашиб, Келди Наврўз куйю қўшиқ наво бирлан. Ҳаёт чархи манзу тилим мисли узук, Ёзди Жўра маҳдиянгни магно бирлан.

Фулom ЖўРА

Advertisement for 'SUVJIKHOZGAZ' (SUVJIKHOZGAZ) featuring a large image of a crowd and text: «СУВЖИХОЗГАЗ» Ассалом, НАВРЎЗ. ЎЗБЕКИСТОН - ХИТЎЙ ҚЎШМА КОРХОНАСИ. Барча Ўзбекистонликларни яшариш ва янгилашиш айёми билан чин юракдан муборакбод этади! Юртимизнинг хар бир куни баҳор кунларидай қувончли ва фараҳбахш бўлсин!

«СУРХОНДАРЁ» вилояти САРИОСИЁ тумани ҳокимлиги ширкат ва фермер хўжалиги жамоалари

*халқимизга НАВРЎЗ тилакларини из-
ҳор этар экан, Она заминимиздаги тинч-
лик-барқарорлик, дастурхонимиздаги
тўқин-соғинлик абадий бўлишини
тилаб қолади.*



✓ Хабардормисиз?

“ТАКСИ”ЧИ ЯНГИ ЛИЦЕНЗИЯ ОЛАДИ

Мамлакатимизда бозор иқтисодиёти муносабатлари ривожланиб бораётган сари фуқароларимизнинг ҳам турли тадбиркорлик фаолиятлари билан шуғулланишлари кўпаймоқда. Тадбиркорликнинг турли-туман кўринишлари халқимизнинг турмуш даражасини юксалтиришга ўз таъсирини кўрсатмоқда. Кимдир савдосотик билан, кимдир фермерлик билан ва бошқа бировлар тадбиркорликнинг ўзларига маъқул бўлган бошқа кўринишлари билан машғул бўлиб, шу орқали рўзгор юртатаяди. Тадбиркорлик фаолиятлари орасида яна бир тури борки, ундан жуда кўпчилигимиз кундалик ҳаёти-мизда ўзимиз хоҳласак-хоҳламасак фойдаланишга мажбурмиз. Бу йўловчи ташиш, одамлар узоғини яқин, оғирини енгил қилиш билан шуғулланувчи тадбиркорлар фаолиятидир.

КАНДАЙ ҚИЛИБ?



Тадбиркорлик, бирор-бир фойдаланиш билан машғул бўлиш яхши, албатта. Лекин ҳар бир фаолият мавжуд қонун-қоидалари асосида, ана шу қонунлар талабларига мос равишда ташкил этилиши лозим. Масалая шу нуқтаи назардан ёндошган ҳолда биз бугун йўловчи ташиш билан шуғулланаётган айрим тадбиркорлар фаолиятига бир назар ташламоқчимиз.

2006 йилнинг 1 майдан бошлаб лицензиялар ҳам янги шаклда, муҳофазаланган ҳолда чиқарилади. Лицензиялар бериш билан эса Тошкент шаҳар ҳокимлиги Йўловчи транспортнинг барча турлари ҳаракатини лицензиялаш ва мувофиқлаштириш департаменти шуғулланади. Ҳозирда хусусий тадбиркорлар қўлида бўлган, муддати ўтмаган лицензиялар ҳеч қандай тўловларсиз янги шаклдаги лицензия варақаларига алмаштирилиб берилади. Бу иш 2006 йилнинг 1 июнига қадар амалга оширилиши лозим. Агарда, хусусий тадбиркор юридик мақомга эга бўлган ҳолда йўловчи ташиш фаолияти билан шуғулланишни истамаса, у ҳолда лицензия олиш учун тўлаган маблағининг қолган қисми унга қайтариб берилади. Агар фаолиятини давом эттиришни хоҳласа уюшмага аъзо бўлиш вақтида у инobatга олинади.

Янги кўринишдаги лицензия бўлмаган ҳолда йўловчи ташиш фаолияти билан шуғулланган хайдовчилар маъмурий жавобгарликка тортилади. Бунда энг кам иш ҳақининг 20 бараваридан 150 бараваригача бўлган миқдорда жарима солиш, агар маъмурий ҳуқуқбузарликни бир йил давомида такроран содир этса, ҳуқуқбузарликни содир этиш воситаси сифатида транспорт воситасини мусодара қилишгача бўлган жазо чораси қўлланилади.

Ҳозирги кунда юқорида эслатиб ўтилган қарорлар талабларини бажариш, уни хайдовчиларга тушинтириш борасида тегишли ташкилотларнинг мутасадди бўлган ходимлари иштирокида махсус рейдлар ўтказилаяпти. Бу рейдлар давомида йўловчи ташиш фаолияти билан шуғулланаётган транспорт воситаларининг техник ҳолатидан тортиб, уларнинг тадбиркорлик билан шуғулланишларига рухсат берувчи ҳужжатларига текширилмоқда. Уларни бартараф этиш чоралари кўриляпти. Аммо фақатгина назоратни кучайтириш билангина илҳомий натижаларга эришиб бўлмайди. Бунинг учун, энг аввало, хайдовчилар хизмат кўрсатиш маданиятини оширишлари, ўз ўрнида йўловчилар ҳам ўзларига намунали хизмат кўрсатишни, ўзлари хизматидан фойдаланадиган транспорт воситаларининг техник ҳолатдан соғина, озода бўлишини талаб қилишлари лозим.

Анвар СУЛАЙМОНХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ
ИҲХББ бўлим бошлиғи

САМАРҚАНД вилояти КАТТАҚҮРҒОН ПЕДАГОГИКА КОЛЛЕДЖИ

*Жамоаси Ўзбекистон
аҳолисини НАВРЎЗ –
бахор айёми билан қизгин
тадбирлайди ва барчангизга
бахт-саодат, узоқ уйр
тилайди. Бу йилги
Наврўз ҳар бири-
миз учун бахт ва омад
келтиришини
яратгандан сўраб
қоламиз.*



Маълумки, ҳар бир транспорт воситаси, у хоҳ йўловчи ташувчи, хоҳ юк ташувчи бўлсин, биринчи навбатда техник жиҳатдан соғ бўлмоғи лозим. Чунки техниканинг соғлиги ҳаракат хавфсизлигини таъминлашнинг асоси ҳисобланади. Йўлда бирор-бир тасодифий кўнгилсизликка учрамаслик, айниқса, йўловчи ташувчи транспортлар хизматидан фойдаланаётган фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш биринчи навбатда айнан техниканинг соғлиғига боғлиқ.

Бу ҳақда гапирар эканмиз шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ҳар бир автобус йўлга чиқишидан олдин навбатчи механиклар томонидан синчковлик билан кўздан кечирилиши лозим. Навбатчи механикларнинг ўз ишларини сифатли бажаришлари кўплаб ноҳушликларнинг олдини олишда гоёта муҳимдир. Ҳаракат хавфсизлигини таъминлашда айримларнинг назарида майда-чуйда бўлиб кўринган ҳолатларнинг ҳам аҳамияти катта эканлигини унутмаслик керак. Шуни ҳисобга олган ҳолда Президентимизнинг айнан ана шу соҳани тартибга солиш, аҳолига намунали хизмат кўрсатишни йўлга қўйишга қаратилган бир қатор қарорлари чиқди. Ана шу қарорлар

Яна шуни ҳам айтиш лозимки,

(Бошланиши 1-бетда) журналист учун тармоқ орқали бошқа шахс ёки ўзга мамлакатда бўлган манбадан интервю олиш имкони мавжуд.

Интернет оммавий ахборот воситаси сифатида ҳам кенг имкониятларини намоян қилмоқда. Глобал тармоқда мавжуд бўлган ахборот агентликлари ва веб-газеталарда фаолият юргизаётган касбдошларимизга нисбатан «интернет-журналист», «онлайн-журналист» деган иборалар ишлатилмоқда.

ИНТЕРНЕТ — ЖУРНАЛИСТИКА

Мамлакатимизда ҳам бу жараён жадал тараққий эта бошлади. Айрим газеталарнинг электрон кўринишларидан ташқари интернет-нашрлар сони ҳам ортиб бормоқда.

Гиперматнга ҳар қандай лугат ёки энциклопедия мисол бўла олади. Аниқроғи, уларни тузишда гиперматн усулидан ҳам фойдаланилади.

Интернет-журналистиканинг янги йўналиши пайдо бўлганлигини тан олган ҳолда, унинг назарий ва амалий муаммоларини муҳожама этишимиз ва юзга келиши мумкин бўлган саволларга жавоб қайтаришга тайёр бўлишимиз зарур.

Интерактивлик. Манба ва фойдаланувчи муносабатиди ўзгариши юз берди. Бошқача қилиб, газетага мослаб айтганда, аввалги газета ва муштарийлар ўртасидаги муносабат бир томонлама алоқа шакли — монолоддан икки томонлама алоқа тарзи — диалогга айланди.

Шахсий ёндоиши. Интернет ахборот манбаи бўлганлиги боис ўқувчини айнан сизнинг материалингизни танлашга ундаш мушкул вазири.

ган мақолани шаклан ихчам ва, шу билан бирга, сермазмун матнга айлантириш мумкин.

Тезкорлик. Интернет бошқа оммавий ахборот воситаларига нисбатан ўз тезкорлиги билан ажралиб туради.

Мультимедиа. Веб-журналистиканинг ўзига хос ижобий жиҳатларидан бири унинг мультимедиа характерига эга эканлигидир.

Материални тайёрлаш ва уни глобал тармоққа жойлаштиришдан аввал Интернет ва газета матнларини ўқиб бир-биридан фарқ қилишини инобатга олмақ зарур.

Интернет катта ва кенг қўламли ахборот манбаи бўлганлиги боис ўқувчини айнан сизнинг материалингизни танлашга ундаш мушкул вазири.

Ўқувчи кам ҳоллардагина Интернетдаги материални бошдан охиригача ўқийди.

диққатини жалб этган бўлақларини ўқийди. Юқорида айтилганлардан келиб чиққан ҳолда, веб-нашр учун материал ёзишда қуйидагиларга эътибор қаратмоқ зарур.

Сарлавҳа мақоланинг ўта муҳим қисми ҳисобланади. Веб-нашрнинг муҳаррири босилаётган мақоланинг сарлавҳасини газетадагидек қисқа ва лўнда бўлишига интилмайд.

Одатда хабар ёки мақола ҳақида веб-нашрнинг бош саҳифасида ё бошқа сайтларда маълумот берилганда уларнинг сарлавҳаси ва бошланиши, дастлабки бир-икки жумласи келтирилади.

Интернет-нашрдаги мақолани схематик тарзда қуйидагича тасвирлаш мумкин: сарлавҳа — қисқача мазмуни баён этилган хатбоши (лид) — асосий матн — мақола мавзусига доир бошқа материалларга ҳавола.

Ўқувчи мақоланинг ушбу таркибий қисмларига кўз югуртириб, ё уларнинг ҳаммасини ўқийди ёки айримлари билан танишган, бошқа материалга ёки бошқа сайтга ўтиб кетади.

Юқорида айтилганлардан хулоса қилиш мумкин, замонавий технология маҳсули бўлган интернет-журналистика соҳада қалам тебратишга бел боғланлардан ўзига хос касб маҳоратини талаб этади.

Тошпўлат РАҲМАТУЛЛАЕВ

ЎЧТЕПАДАГИ ҲУНАР МАСКАНИ

уни коллежлар ўртасида ўз ўрни бор

Ўзбек халқи миллий қадриятларида ҳам, муқаддас динимизда ҳам илм ва ҳунарга юксак мартаба берилган.



Коллеж директори Шўҳрат Иноятов сарғар-талабалар ишини кўздан кечирмоқда.

Коллежга ташрифимиз танаффус пайтига тўри келди. Бино ичкари-сига кирганимизда қаердандир мусика садоси янграётганди.

Коллежда зарғарлик санъати ўста-си, тикувчилик ишлаб чиқариш устаси, бадий миллий либос устаси, бадий ёғоч ўймакорлик устаси, бухгалтер-аудитор мутахассисликлари бўйича кичик малакали муҳандислар тайёрланади.

Кутубхона фонди билан танишиб, у ерда 10.000 дан ошқ умумтаълим, махсус, ижтимоий-сиёсий фанлардан дарслик ва бадий адабиётлар мавжудлиги ҳақида маълумот олдик.

Сўхбатни давом эттирар эканмиз, коллеж ўқитувчилари ва ўқувчилари ҳар йили миллий ҳунармандчилик касблари бўйича умумтаълим фан олимпиадаларида ва Республика кўрик танловларида иштирок этиб, совринли ўринларни эгаллаб келишаётганликлари ҳақида жўшиб гапиришди.

Айтишларича, мазкур коллеж 2002 йил 30 ноябрда Тошкент шаҳар 7-касб-хунар мактаби негизида таш-ўтказиб тураемиз. Асосий мақсадимиз ёшлар салоҳиятини ошириш.

Ташкил этилганига кўп вақт бўлмаганига қарамай, республикадаги коллежлар қаторидан муносиб ўрин олган Миллий ҳунармандчилик касб-хунар коллежининг техник ва жиҳатдан барча имтиёзларга эгаллиги, ўқувчиларнинг ўзи тайёрлаган буюмлари асосида музей ташкил

бадий ёғоч ўймакорлик устаси, бадий наққошлик устаси, бухгалтер-аудитор мутахассисликлари бўйича кичик малакали муҳандислар тайёрланади.

Коллежни кузатар эканмиз, хоналар Жанубий Корея жиҳозлари ва ўқув анжомлари билан таъминланганининг гувоҳи бўлдик.

Кутубхона фонди билан танишиб, у ерда 10.000 дан ошқ умумтаълим, махсус, ижтимоий-сиёсий фанлардан дарслик ва бадий адабиётлар мавжудлиги ҳақида маълумот олдик.

Сўхбатни давом эттирар эканмиз, коллеж ўқитувчилари ва ўқувчилари ҳар йили миллий ҳунармандчилик касблари бўйича умумтаълим фан олимпиадаларида ва Республика кўрик танловларида иштирок этиб, совринли ўринларни эгаллаб келишаётганликлари ҳақида жўшиб гапиришди.

Айтишларича, мазкур коллеж 2002 йил 30 ноябрда Тошкент шаҳар 7-касб-хунар мактаби негизида таш-ўтказиб тураемиз. Асосий мақсадимиз ёшлар салоҳиятини ошириш.

Ташкил этилганига кўп вақт бўлмаганига қарамай, республикадаги коллежлар қаторидан муносиб ўрин олган Миллий ҳунармандчилик касб-хунар коллежининг техник ва жиҳатдан барча имтиёзларга эгаллиги, ўқувчиларнинг ўзи тайёрлаган буюмлари асосида музей ташкил

этилганлиги ва, айниқса, улар номён этган санъатдан миллийлик уфуриб тургани аҳамиятлидир.

«Коллежни битиргач, таҳсилни институтда ҳам давом эттирмақчиман. Мақсадим ҳунарнинг барча сирларини ўрганиш ва миллийлик акс этган замонавий ўзбек модасини яратиш, уни дунё микёсига олиб чиқиш», дейди 3 босқич, «бадий миллий либос устаси» факультети талабаси Нодира Саъдуллаева.

Ёшларнинг юксак билими ва теран фикрлигида устозларнинг ўрни беқийс. Коллежда Карима Юсуфбекова, Дилбар Аъзамова, Кўчқор Рихсиев ва яна бир қатор тажрибали ўқитувчилар Шўҳрат Иноятов раҳбарлигида баракали меҳнат қилмоқдалар.

Коллеж билан ҳамкорлик ўрнатган «Феруз-олга» кичик корхонаси, Низомий номидаги ТДПУ, Қомолиддин Бехзод номидаги Республика расмчилик институти ва Дизайн институтлари бу масканининг ривожла-

ниши ва таълим олаётган ёшлар учун янги имкониятлар яратишга яқиндан ёрдам бераёпти. Ёшлар маънавияти ва маданиятини оширишда ўқув юрти қошидаги «Қамолот» ЕИҲ фаолияти ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Коллеждан аур таассурот ила қайтар эканмиз, ҳунарнинг нақадар ўлмас ва бой мерос эканлиги, ўз хунаридан бошқаларни баҳраманд этиш эса бағоят хайрли иш эканлигини ҳис қилдик.

«Фарҳод ва Ширин» достонидаги: *Хунарни асрабон неткумдир охир, Олиб, туфроққа му кетгумдир охир!* - деган мисралари ёдга тушади.

Дурдона АЛИМОВА, Азиза УСМОНОВА. Ш. ИБРОҲИМОВ олган суратлар

ТАКЛИФ
ФОТООТКРИТКАЛАР НАШР ЭТИЛСА

Кейинги марта қишлоққа борганимизда синглим адибларимизнинг фотооткрткиаси зарур бўлаётганини айтиб қолди. Улар мактабда аллақандай тадбирни амалга ошираётган экан.

Мен вилоятимиз марказидаги барча китоб ва газета дўконларини қидириб таниқли адибларимиз фотолари бир қадар мукамал берилган ҳеч қандай манба топа олмадим. Суриштирганда маълум бўлдики, кейинги йилларда нафақат адибларимиз, балки санъаткорларимизнинг ҳам мукамал расмлари (фотооткрткиалари) нашр этилмаган экан. Фақат 2-3 йилдан буйн эстрада юлдузлари, бир неча ёш киноактёрларнинг портретлари «Даракчи» газетасида босилапти, холос.

Шуни айтиш кераки, таниқли адибларимиз ва санъаткорларимиз расмлари (фотооткрткиалари) катталардан ташқари болаларимиз учун ҳам жуда зарур. Қисқа аннотацияли бу сингари суратларни адабиётимизни тарғиб этувчи муҳим восита ҳамда яхши ўқув қуроли сифатида баҳолаш мумкин.

Аннамурад ЖУМАҚУЛИЕВ

«UNIVERSAL SUG'URTA»
ЎЗБЕКИСТОН-ШВЕЙЦАРИ
СУГУРТА КОМПАНИЯСИ
НАВРЎЗ БИЛАН ҚУТЛАЙДИ!

Универсал сугурта барча мижозлар учун мажбурий ва ихтиёрий турдаги сугурта хизматини амалга оширади.

Мурожаат учун телефонлар:
63-92-66, 63-92-70

Манзилимиз:
Тошкент шаҳар, Темур Малик кўчаси 3А.
Хизматлар лицензияланган SF 00055.
2002 йил 30 ноябрь.

СУРҲОНДАРЁ ВИЛОЯТИ
ШҲРЧИ ТУМАНИ
«МУХТОР-1»
ФЕРМЕР ХҲЖАЛИГИ ЖАМОАСИ

Халқимизнинг тинч йиллик қадриятини, гўзаллик ва нафосат титқоли НАВРЎЗ АЙЁМИ билан барча юртдошларимизни табриклайди. Бевқор орзу ва тўғйуларга йўғрилган, инсонийлик ва сароҳат рамзи бўлган бу қўғғу байрам юртимизга тўғғинлик, қўғғу-бароқа ва фаровонлик келтирсин. Айёғғингиз тўғғорак бўғғсин азизлар!

Замондош

Мухторхоннинг Тошкентда ўттиз беш баҳорни қаршилаб, "палак ёзган" бир пайтда кутилмаганда Чустга кўчишга азм қилгани яқинларини таъбиҳи солиб кўйди. Шаҳри азимда бу олий маълумотли муҳандиснинг обрўси, топиш-тутиши яхши эди.

— Кўнглим ҳам, оёғим ҳам ота юртим томонга торятпти, — деди Мухторхон дўстларининг таажжубларига жавобан.

Унинг ота-онаси Урта Осиёда нақшбандия тариқати раҳнамоларидан бўлган авлибуллоҳ Мавлоно Лутфуллоҳ шаҳарасига мансуб кишилар эди. Илми, мақомоти, кароматлари билан халқни бунёдкорликка чоғлаган, ихтилофдаги ҳукмдорларни яраштириб, не-не қонли урушларнинг олдини олган, шохлар инъом этган бойликларни ҳалқи учун сарфлаган шундай улғу аждоди, истироҳат боғидаги масжид ва мадрасани қурдирган бобоси Хўжахон тўра, тоғаси дилбар шоир Набиҳон Чустийнинг халқ оғзидан тушмай келаётган ибратли ҳаёт йўллари ҳақида Мухторхон кўп ўйлар ўйлаган сайин юрагида ота юртида қандайдир арзигулик савобли ишлар қилиш истаги алангаланиб борар, лекин "қўлимдан келармикан?" деган андишада дилидагиларни тилига чиқаришга истиҳола қиларди.

Ушанда 1979 йилнинг бошлари эди. Мухторхон мутахассисларга эҳтиёжи кучли бўлган Чустдаги "Сувмет" насос двигателларини таъмирлаш заводига йўланма олди. Биринчи иш қунидаёқ корхона ҳовлисига рази солиб, "бу ерда чиройли манзара яратса бўларкан" дея ҳаёлидан ўтказди. Индинига ёш муҳандис директор хузурига ҳовлининг ўзи тайёрлаган янги лойиҳаси билан кирди. Мамажон Юлдашевга йигитнинг юксак дидлиги, дадиллиги айниқса ёқди ва унинг тақлифни маъқуллади. Икки ҳафта ичида корхона ҳовлисида ишни кечаси-ю кундузи олиб бориш эвазига бунёд этилган чироқлар ҳалқасидаги ҳовузли фаввора корхона ҳовлисига таниб бўлмас даражада кўркамлик бағишлади. Бир ой орасида унинг теграси турфа гуллар билан янада оройиш топти (бу манзара ҳозирга сақлаб қолинган). Сўнгра кўшни корхоналар ҳовлилари, шаҳарга Наманган томондан келиб кетаверишдаги чорража ўртаси гулзорга айлан-тирилди. Бошқа ташкилот ва муассасалар раҳбарлари ҳам Мухторхон Ходжаевга лойиҳа учун буортма бера бошладилар. Шаҳар раҳбарияти ёш мутахассиснинг эзгу ишларини қувватлаб бориб, орадан бир йил ўтар-ўтмас уни ташқи ободонлаштириш корхонаси директорлигига кўтарди. Янги бошлиқ қадимий шаҳарнинг файзу камоли эндиликда кўп жиҳатдан ўзига боғлиқлигини тирая олган ҳолда иш олиб борди. Унлаб салмоқли лойиҳаларни яратиш билан бирга уларни амалга ошириш ишига ҳам бош-қош бўлди. Ҳозиргача жозибаси кўпчилики хайратга солиб келаётган Камарбаста доводига қанча тортишувлар, елиб-юғиришлар эвазига бунёд этилган зинапола кўринишидаги фавворалар мажмуи, зебо хиёбонлар, гулзорлар, "Биродарлик қабростони" хотира ансамбли, Наманган шаҳридаги жарликлар ўрнида қад ростилаган мухташам "Динамо" спорт комплекси асосан Мухторхон Ходжаев ижодий тафаккурининг маҳсулидир.

ОТА ЮРТ РИЗОСИ

сола бошлади. Чустда сув тақчиллиги — кўхна муаммо. Маҳаллаларда айниқса томорқаларда сугоришда кўп қийинчиликларга дуч келинади. Фойдаланса бўладиган ер ости сувларини аниқлаб, маҳаллаларга йўналтириш, ер захлигини оширувчи яроқсиз сувларни оқизиб юбориш зарур эди. Мухторхон ака бу масала билан қаттиқ шугулланди, уни вилоят миқёсига олиб чиқди. Ана шундай уринишлар самараси ўлароқ 1983 йилда зах сувларни қочириш "Коммундренаж" корхонаси ташкил этилди ва Мухторхон Ходжаев унинг бошлиғи этиб тайинланди.

Янги корхонанинг биринчи раҳбари ишни барча маҳаллалардаги ер ости сувлари таркибини мукамал ўрганишдан бошлади. Кези келганда Тошкентга ҳар кун қатнаб, неча кунлаб пойтахтда қолиб кетарди. У лаборатория хулосалари асосида барча худудлардаги ер ости сувлари таркиби харитасини ишлаб чиқди. Дренаж — қудуқларни қазиб авж олдирилди. Аҳолини чуққ сувга сероб қилиш, ер захини қочириш, томорқаларда фойдаланиш учун яроқли сувни маҳаллаларга оқизиш ишлари жонланиб кетди. Кўп қаватли бинолар яқинидаги қиялик ва ташландик жойларда ўнлаб жажжи боғлар, гулзорлар барпо этилди. Мухторхон аканинг 21 йиллик узлуқсиз раҳбарлиғи давомида корхонанинг моддий негизи ўн баравар кучайтирилиб, вилоят миқёсига илғорлиқни қўлдан бермай келмоқда.

Ҳар гал Мухторхон ака ҳақида ўйлаганимда буюк А. П. Чеховнинг "инсонда ҳаммаси гўзал бўлиши керак" деган сирли ибораси ёдимга тушади. Бежирим, қадди-қомати ва ёшига мос кийинувчи маҳаллодошнинг ҳаракатлари чакқон, нуқти раво. Унлаб шеър устозларни, монологуларни ёддан билади. Дутор чертиб қўшиқ кўйлайди. Узбек мумтоз адабиёти ва санъати ҳақида соҳанинг етук мутахассисларидек фикр юритади. Кўплаб адабиётшунос, санъатшунос ва ҳурматли уламоларнинг Мухторхон аканинг суҳбатлариго олишига интилишларига гувоҳ бўлганимиз. У одамжонлиги, ёш-у кексага баравар камтарона муносабати, меҳрибонлиги, энг муҳими астрофидига воқеаларга лоқайд эмаслиги билан ҳурмат топган. Унинг ма-

халлага эътибори, айниқса маҳалла фуқаролар йиғини фаолиятига нисбатан талабчанлиги хусусида алоҳида тўхталиш керак. "Маҳаллани куруқ ваъзхону хайбаракатчилар эмас, балки амалий иш одамлари бошқариши, бутун аҳоли эса йиғинни қувватлаши зарур" — деб ҳисоблайди Мухторхон ака. "Бирлик" МФЙ кенгаши аъзоси сифатида кам таъминланган оилаларнинг қонуний имтиёзларидан фойдаланишларини назорат қилиб, зарур ҳолларда амалий ёрдам кўрсатмоқда. Мурувватли инсон сифатида икки нафар қаровчисиз қарияни ўз ҳисобидан моддий жиҳатдан қўллаб келмоқда.

Мухторхон ака ўз аждодлари, айниқса отаси раҳматли Мунибиллохон тўра, онаси Меҳринисо отининг до-нишмандликларини, айни пайтда ўта содда, софдил ва маҳаллодошларига нисбатан меҳр-мурувватлиликларини, фарзанд тарбиясида қаттиққўлликларини ҳақида эслашни яхши кўради. Лекин улардаги шундай фазилатлар ўзига шундайча ўтиб қолганлигини хаёлига келтирмайди.

Ота-онанинг муносиб тарбияси ўзининг тотли мевасини берди. Оила тўнғичи Хадичахон бор-йўғи 39 йил умр кечирган бўлса ҳам кўп савобли ишлар қилиб ўзидан яхши ном қолдирди. Пулатхон ака ўқитиб, таърибли ва билимдон ҳақим, Мухторхон ака ишчан бошлиқ ва етук мутахассис, Аҳмадхон доно ва оқил тадбиркор, Ойшахон моҳир ташкилотчи раҳбар сифатида шухрат қозондилар.

Мухторхон аканинг умрдоши Муҳаббатхон опа — боғча мудираси, ўта болажон тарбиячи. Фарзандлари Маҳмудхон ва Маъруфхон — тадбиркорликни танлашган. Қизлари Раънохон, қувёлари Илҳомхон, келинлари Гулсарахон ва Мухайёхон — ўқитувчи, айни пайтда тадбиркорлик фаолияти билан ҳам шугулланишарди. Тушган даромаднинг бешдан бири хайрия тарзида савобли юмушларга сарф этилмоқда.

Мухторхон ака — қизқиш доираси кенг инсон. Бир вақтлар ошпаз-кулинар, модельер-дизайнер, сотувчи, наққош, буюқчи, тикувчи, дурадгор, металл йиғувчи ва қирқувчилик касбларини ҳам эгаллаган. Мана энди эса ёши олтишини қоралаяпти-ю қўлида искана, ўймакорликни ўрганишга астойдил киришяпти. Биламан: у бир ишга аҳд қилгани, урдасидан чиқади. Шунда ҳам ҳазиломуз гап ташладим:

— Янги хунарлари муборак бўлсин!

Ва дарҳол муносиб жавоб олдим: — Сукрот зиндонда най чалишини ўргана бошлаганда дўсти Критон ажабланиб: — Тонгда маҳв этилишининг билатуриб, бу не қилигин? — деб сўрабди.

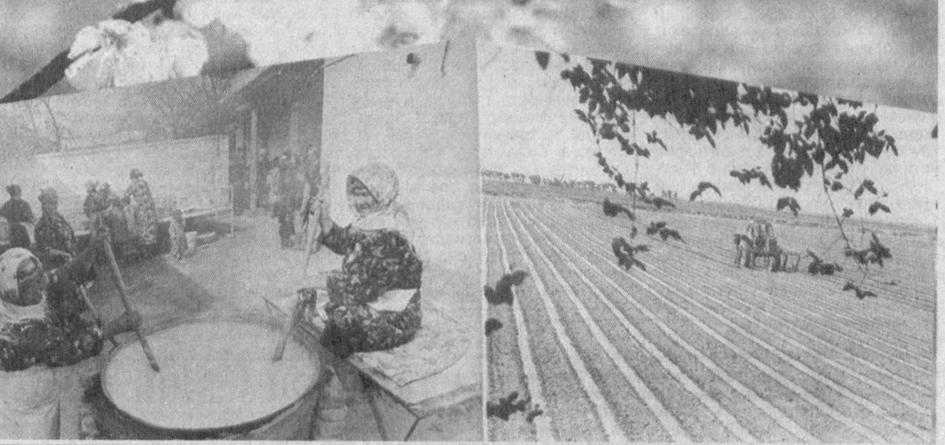
— Бугун ўрганмасан эртага кеч бўлади-да, — деб машқини давом эттирган экан алломо.

Мухторхон ака бироз тин олиб, қўшиб кўйди: — Худо хоҳлса фарзандларим ва набираларимга ўйма нақшлик дарвозалар ясаб бераман. Хали қиладиган ишларим кўп.

Абдусаттор АҲМАДАЛИЕВ, Наманган вилояти, Чуст шаҳридаги "Бирлик" маҳалла фуқаролар йиғини кенгаши раиси

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ ДЕНОВ ТУМАНИ «ТЎХТА ҲАЙИТОВ» фермер хўжалиги жамоаси

Сиз азият ва тандошларни улуғ айём Наврӯз байрами билан самимий табриклайди. Ватан равақи шундаги ҳар қандай сабъ-ҳаракатларингизга омад сизга ёр бўлсин! Баҳор, уйғонув ва гўзаллик айёми билан «HURRIYAT» нинг барча шунгарийларини чин дилдан муборакбод этади. Хонадонингизга ҳошнржа млик, сийҳат-саломатлик тилайди.



О. ВОСИХОНОВ чизган

Илҳом

КЎПТАНИМ КИМ ЭДИ?

ШУХРАТ
Шухрат қиланокдир қитиқлайверар,
Итталғинг келгандай қирасан томоқ,
Дунёни қаҳардай ўйнаганинг келар,
Осмон ҳам орзунига бир парча лмоқ.

Сенми, Худодан ўн ёш катта одам,
Бахтондан бахтсизликни сўраб ичккан.
Улмини занжирдан этган қай хотам,
Беҳиштни ахтариб сенми, кечиккан.

Кўй энди, қитиқлар теккандир жонга,
Томоғингни бўғар узоқ йўталди.
Яна қараясан нечун дунёга
Қушлардан бўшаган майдондай бўм-бўш.

ЭРТАК

Ўтмишда илонлар учингани рост,
Тошбақалар учган қанотин ёйиб,
Неки жонзот борки, қиландир парвоз,
Юрмаган заминда оёғи тойиб.

Уларда мужассам тоғлар саботи,
Денгиз қудратидан топган қаноат.
Ҳар недан асраган толмас қаноти,
Қилмоғи ундаган буюк итлоат.

Учиндан тўхтаган улкан жонзодлар,
Чарчатган ё бузун фасоду қиллар,
Кулоғинг остида гингшиб-да фақат,
Парвозга ундайди паниша, чиқиллар.

ИҚРОРНОМА

Пуфак оғирлиғидай бахт топмадим, йўқ,
Бир дон салмоғича шодлик топмадим.
Юзта қароғча юк бўлудай гамини
Елкамга ортмоқдай ҳар ён чопмадим.

Тишим кавгайга тиқилган этдай
Қаюватим бузар номаҳрам бир ранж.
Итлар қуршоғида таланиш итдай
Меидаги жасорат ўғирланган ганж.

Қайғурма, ўт тушса чўлганган кўмир,
Ҳеч қимни, ҳар нени чўчутмас гиним.
Иқрорман, ҳаётим менинг — бир умр
Миниб юрган отин излаган одам.

ТАСАЛЛИ

Бугун шеър ёзмаман эрта ёзарман,
Ҳар қалай ўйлайман бола-чақамни.
Сенсиз ўз эримга ўзим йиғларман,
Бўйиниғга осласман синган тақамни.

Умидимнинг сўнги илларини эса,
Юрагим қилга боғлашим мумкин.
Қайта-қайта келар кўрзулик келса,
Бахтининг юки енгил, гўзи йўқ унинг.

Кутганим ким эди?
Балки, ўзимман,
Апор донасидек яшарман мубҳам.
Кулишни биларман, кул десангиз бас,
Кундек йиғайдирман йиғлаганда ҳам.

Раҳм кўзи билан қарама менга,
Сен ютган ҳаводан нафас олмасман.
Ўзимни урмасман дуч келган инга,
Ҳаргиз боғлаб кўйма бунда қалмасман.

Гарчи ердан меҳр тўймаган кунни
Қасоскор ботирой ёниб бекарман.
Узоқ-узоқлардан бошлана излаб
Кетгиси келади дароҳтарларинг ҳам.

Уроз ХАЙДАР

Мулоҳаза

КЛИП — ЗАМОНАВИЙ "РАҚСИ САМОЪ" МИ?

Севимли ҳофиз юракларни сел қилиб кўйлаятти: **"Баҳор айёмидур даги..."** Гўзал рақоса хиром айламоқда. Ҳаракатлари шунчалик нафиски, гўё унинг ўзи қўшиқ бўлиб, куй бўлиб чарх урмоқда. Узун кичриклар қирмизи ёноқларга соя солади. Қоматининг мусика оҳангига монанд эшилиши кишини беихтиёр антиктириб юборади... Унга маҳсона ва маҳлиё тикилмоқдан ўзга илоҳингиз йўқ! Ниҳонингиз беҳосдан бу шахло кўзлар билан тўқнаша, юраклар ширин титрайди.

Хуллас, кўз узиш мушкул бўлган гўзалликнинг ўзи у... **Термулиб кўз сенда қолади, кўзга не бўлади?**

Тишим ола, сўз ҳам йўқолади, сўзга не бўлади? — Мана, ҳақиқий гўзаллик, ибто ва ҳаёнинг намунаси — шу рақс! — дедим ёнимда нафасини ичига ютиб, рақосага термулиб турган дўстимга. — Унинг ҳаракатлари, кўз ифодаларига қараган, олам-олам маъно бор-а!

— Ҳа, — деди дўстим бирпасдан сўнг чуқур хўрсиниб. — Бу рақсда ибто ва ҳаё билан бирга... жуда нозик пардага ўралган ҳалиги, сарҳушлик дейсизми, хуллас, кўнглидаги қандайдир таъкиқланган майлларни уйғотувчи чакриқ бор!

— Қандай "таъқиқланган" майллар? — дедим хайратланиб. — Ахир, рақоса миллий либосларимизда, ҳаракатлари ҳам сокин...

— Тўғри, — деди дўстим, — аммо, нега сиз ундан кўз узолмай қолдингиз? Қонингиз жўш ураётганини сезиб турибман. Аслида бу рақсдан мақсад ҳам шу. Ҳаёл

курғур жуда учкур. Ҳозир кўнглингиздан не фикрлар кечяпти? Мана шу гўзаллик кўзингизни қувонтириб, кўнглингизнинг аллақаярларини ёқимли қитиқлаётти. Буларнинг бариси сизга номаҳрам бўлган рақосанинг шу рақси тўғриси эмасми? Нима деб ўйлайсиз, кўз зиноси шундан бошланмайдими?

Индамай кўя қолдим. Бу ўзига хос фикрга қарши нима дейиш мумкин? Яхши-си, мусика ва рақс ҳақидаги билимларимни озгина оширишга қарор қилдим...

Мақсуд Шайхзоданинг "Мирзо Улуғбек" драмасида Гавҳаршодбегим мусика тинглаётган қанзақларга қара-та шундай дейди:

— Ҳой қанзақлар, тўхтаманлар ўшал гинони,
Мусиканинг ҳаромлигин билмайсизларми?

У уйғотар хотинларнинг томирларида,
Қалтис, ниҳон тилақларни, беор ҳисларни!

Албатта, биз мусикани "ҳаром"га чиқариш фикридан буткул йироқмиз. Шунингдек, ҳар қандай мусика ва рақсдан... шахвоний мазмун қидириш ҳам жоиз эмас. Буюк алломо Форобийнинг ёзишича, "мусика фани шу маънода фойдалики, кимнинг фель-атвори мувозанатини йўқотган бўлса, тартибга келтирарди, камол топмаган руҳни камолга келтирарди. Мусика — таннинг соғлиғи учун ҳам фойдалидир, чунки тан касалга учраса, руҳ ҳам сўлийди, тан қийинчиликка учраса, руҳ азобланади". Ривоятларда айталишича, Аллоҳ таоло Одам Атони яратган, унинг танига жонни сурнай навоси ости-

да киритган экан. (Ҳатто ўша мусика "Лазги" эди, дейишдади хоразмликлар.) Демак, мусикага шайдолик одамзодга бун билан кирган.

Тасаввуф таълимотида ҳанузгача турли баҳс-мунозараларга сабаб бўлиб келадиган "Самоъ йиғинлари" тушунчаси мавжуд. Самоъ — маъно жиҳатдан эшитиш, рақсга тушиш, беҳудликни англашди. Хонақоҳларда самоъ Куръони Карим тиловати билан очилиб, сўнгра зикри жаҳрия (овозли зикр)га уланиб кетар экан. Шунингдек, тасаввуф одобига, панд-насихатга, илоҳий ишқанда оид шеърлар, лати-фалар ҳамда турли изоҳлар ўқилган. Ниҳоят, шеърларга куй ҳамоҳанг уланиб, улар солиқни важд ҳолатига туширган. Зикр ва куй таъсиридан сармат солиқ рақсга тушар ва ўзини тамоми-ла унутарди. "Дарвеш Мусофири алайҳирраҳма айтадиларки, қарасам, ҳазрати Бузруквор ўзлари рақсга тушубдурлар, чунон рақсу жадал қилурларким, хонақонинг ҳамма буюмлари ҳаракатдадир. Ҳазрати Шайх Бузрукворнинг бошларидидаги қулоқлари бир газ баландликка кўтарилар ва яна жойига тушарди. Ҳамма ўзлари билан банд эрдилар". (Ҳазрати Башир китоби, 62-бет). Ҳазрати Баширнинг ёзишича, самоъда ишқ қаҳқидаги қўшиқлар алоҳида ўрин тутиб, солиқни важд ҳолатига туширган. "Буларнинг рақсу самоълари Аллоҳ таоло зикри бўлар эрди", — дейилади Ҳазрат Башир китобида. Солиқни дунё билан боғловчи ришталар узилиб, бошқа ҳаёллар уни буткул тарк этади. Ривоят

қилишларича, самоъ йиғинларидан бирида Сулаймон Боқиргонийнинг ўғли ёниб, Токир алангага айланарди. Лекин кийимларига ҳеч нарса қўймайди. Мабодо самоъда сўфийнинг жони узилса, буни энг олий даражага эришув, деб билганлар.

Аммо, ҳамма силсилалар ҳам самоъни ёқлайвермаганлар. Ҳожагон силсиласининг асосчиси Абдуллоҳиқ Гиждувоний "самоъни кўп эшитмагилки, андин нифоқ қичиб, самоъ дилини улдиради" деб таъкидлаганлар. Банд-насихатга, илоҳий ишқанда оид шеърлар, лати-фалар ҳамда турли изоҳлар ўқилган. Ниҳоят, шеърларга куй ҳамоҳанг уланиб, улар солиқни важд ҳолатига туширган. Зикр ва куй таъсиридан сармат солиқ рақсга тушар ва ўзини тамоми-ла унутарди. "Дарвеш Мусофири алайҳирраҳма айтадиларки, қарасам, ҳазрати Бузруквор ўзлари рақсга тушубдурлар, чунон рақсу жадал қилурларким, хонақонинг ҳамма буюмлари ҳаракатдадир. Ҳазрати Шайх Бузрукворнинг бошларидидаги қулоқлари бир газ баландликка кўтарилар ва яна жойига тушарди. Ҳамма ўзлари билан банд эрдилар". (Ҳазрати Башир китоби, 62-бет). Ҳазрати Баширнинг ёзишича, самоъда ишқ қаҳқидаги қўшиқлар алоҳида ўрин тутиб, солиқни важд ҳолатига туширган. "Буларнинг рақсу самоълари Аллоҳ таоло зикри бўлар эрди", — дейилади Ҳазрат Башир китобида. Солиқни дунё билан боғловчи ришталар узилиб, бошқа ҳаёллар уни буткул тарк этади. Ривоят

қилишларича, самоъ йиғинларидан бирида Сулаймон Боқиргонийнинг ўғли ёниб, Токир алангага айланарди. Лекин кийимларига ҳеч нарса қўймайди. Мабодо самоъда сўфийнинг жони узилса, буни энг олий даражага эришув, деб билганлар.

Аммо, ҳамма силсилалар ҳам самоъни ёқлайвермаганлар. Ҳожагон силсиласининг асосчиси Абдуллоҳиқ Гиждувоний "самоъни кўп эшитмагилки, андин нифоқ қичиб, самоъ дилини улдиради" деб таъкидлаганлар. Банд-насихатга, илоҳий ишқанда оид шеърлар, лати-фалар ҳамда турли изоҳлар ўқилган. Ниҳоят, шеърларга куй ҳамоҳанг уланиб, улар солиқни важд ҳолатига туширган. Зикр ва куй таъсиридан сармат солиқ рақсга тушар ва ўзини тамоми-ла унутарди. "Дарвеш Мусофири алайҳирраҳма айтадиларки, қарасам, ҳазрати Бузруквор ўзлари рақсга тушубдурлар, чунон рақсу жадал қилурларким, хонақонинг ҳамма буюмлари ҳаракатдадир. Ҳазрати Шайх Бузрукворнинг бошларидидаги қулоқлари бир газ баландликка кўтарилар ва яна жойига тушарди. Ҳамма ўзлари билан банд эрдилар". (Ҳазрати Башир китоби, 62-бет). Ҳазрати Баширнинг ёзишича, самоъда ишқ қаҳқидаги қўшиқлар алоҳида ўрин тутиб, солиқни важд ҳолатига туширган. "Буларнинг рақсу самоълари Аллоҳ таоло зикри бўлар эрди", — дейилади Ҳазрат Башир китобида. Солиқни дунё билан боғловчи ришталар узилиб, бошқа ҳаёллар уни буткул тарк этади. Ривоят

қилишларича, самоъ йиғинларидан бирида Сулаймон Боқиргонийнинг ўғли ёниб, Токир алангага айланарди. Лекин кийимларига ҳеч нарса қўймайди. Мабодо самоъда сўфийнинг жони узилса, буни энг олий даражага эришув, деб билганлар.

Аммо, ҳамма силсилалар ҳам самоъни ёқлайвермаганлар. Ҳожагон силсиласининг асосчиси Абдуллоҳиқ Гиждувоний "самоъни кўп эшитмагилки, андин нифоқ қичиб, самоъ дилини улдиради" деб таъкидлаганлар. Банд-насихатга, илоҳий ишқанда оид шеърлар, лати-фалар ҳамда турли изоҳлар ўқилган. Ниҳоят, шеърларга куй ҳамоҳанг уланиб, улар солиқни важд ҳолатига туширган. Зикр ва куй таъсиридан сармат солиқ рақсга тушар ва ўзини тамоми-ла унутарди. "Дарвеш Мусофири алайҳирраҳма айтадиларки, қарасам, ҳазрати Бузруквор ўзлари рақсга тушубдурлар, чунон рақсу жадал қилурларким, хонақонинг ҳамма буюмлари ҳаракатдадир. Ҳазрати Шайх Бузрукворнинг бошларидидаги қулоқлари бир газ баландликка кўтарилар ва яна жойига тушарди. Ҳамма ўзлари билан банд эрдилар". (Ҳазрати Башир китоби, 62-бет). Ҳазрати Баширнинг ёзишича, самоъда ишқ қаҳқидаги қўшиқлар алоҳида ўрин тутиб, солиқни важд ҳолатига туширган. "Буларнинг рақсу самоълари Аллоҳ таоло зикри бўлар эрди", — дейилади Ҳазрат Башир китобида. Солиқни дунё билан боғловчи ришталар узилиб, бошқа ҳаёллар уни буткул тарк этади. Ривоят

қилишларича, самоъ йиғинларидан бирида Сулаймон Боқиргонийнинг ўғли ёниб, Токир алангага айланарди. Лекин кийимларига ҳеч нарса қўймайди. Мабодо самоъда сўфийнинг жони узилса, буни энг олий даражага эришув, деб билганлар.

Бахтиёр ХАЙДАРОВ, журналист

Эхтиром

Консерваториянинг музика садоларига бой хона ва залларида шогирдлари билан мулоқотда бу профессорнинг билимдонлигиндан, меҳр билан айтилган сўзлар Нилуфарга, Дилфузага, бошқа ёш хонандаларга дарҳол таъсир этганидан мамнун бўлман.



— Мана бу куйни тингланг. Кимдир «бойни» чалаётди. Унинг товуши қанчалик ранг-баранг! — деб консерваториянинг қайсибир хонасидан таралаётган музикага эътиборимизни қаратадилар. Бироз ўтган, скрипканинг майин товуши эшитилади. Саодат опа яна сўзида тўхтади.

— Скрипканинг торлари жуда нозикда! Композиторлар унга атаб қанчадан-қанча куйлар, катта-катта музика асарларини яратганлар. Биргина «Оқкўш» балетиде Одетта-Одильянинг изтиробларини таърифлашда скрипканинг хизмати қанча! Холеография имкониятлари балеранининг ҳаракати бир мақсадга — севги ўтида ёнган, беварфоликни кўриб азоб чеккан, провардида чин севги ҳис-туюғларини тантана қилишига ишонган «Оқ кўш» балети қарамонининг ҳолати аввало либреттода, музикада ўз ифодасини топган. Бундай асарларни кўриш, тингладан мақсад фақат завқ олиш эмас. Бундай жараён эстетик дидин тарбиялаш учун хизмат қилади. Гузалликдан озиқ олиш, уларнинг қадрига етиш учун ҳам бу каби мутоза асарлардан баҳраманд бўлиш керак. Шу боис кун кеча хореография усталари Москвадан келиб театр-мизда балет спектаклларини кўйганидан хурсанд бўлдим. Зал томошабинга лиқ тўлганидан қувончин ичимга сиғмади.

— Саодат опа, скрипка ҳақида сўзладингиз. Базан ўзбек куйлари ижро этишади. Ёйжақдан

эмас, скрипкадан фойдаланиш ҳоллари учрайди. — Ёйжақни ўрнини скрипка боса олмайди. Мен ҳам бундай манзарани кўрганимда тинч туролмайман. Ёйжақнинг торлари, овози ўзгача! Ёйжақ Тошма-товнинг қўлида бу нозик чолғу сайраб кетарди. Биз — хонандаларни ҳам ўз оламига бошларди...

Шаҳримиз марказида қайта қурилган деҳқон бозорининг зангори гўмбазлари томон очилган катта деразанинг оппоқ пардаларини шу кунларда эрта кўламининг майин шабадалари тебрати турипти. Баҳайбат унинг бу бетон блокдан таралаётган табиий куй эътиборингизни тортади. Хушовозга мафтун бўлиб хонанданинг оstonасини ҳатлаб ўтганингизни билмай қоласиз. Сиз эъзозлайдиган хонанда дутор журлғида «Кўнғил» ашуласини айтадилар! Қизлари Гулхон бизни ичкарига таклиф этганида ҳам қўшни хонада ашула тинмаган эди. Илҳом париси билан мулоқотда бўлаётган санъаткор шайнига илқ сўзларни айтмоқчи бўласиз. Саодат опа эса таъсирчан кўйдан, Фузули мисраларидан озиқ олиб шундай куйлайдики, кўларингизда ёш айланади, беихтиёр сиз ҳам ўша ёқимли музикани хиргойи қила бошлайсиз. Хонанда эса «... бу

мизга сиғмади. Бу куй кейинчалик «Тоҳир ва Зухра» музикали драматига айлан кирди-ю, машхур бўлиб кетди. Уста Олим Комилевич! Бундай талантлар билан мулоқотда бўлганман-а! Унинг доирасининг ёқимли зарблари! Унинг музика ритминини хис этиши. Раққосаларга, хонандаларга устозлик қилиши! У хатто паравозни пикириб юришини деразга чалиб берарди. Юлдузхон Ризаева-чи?! Унинг гузаллиги, самимияти, ёқимтойлиги! Зухрани либосини кийганида барчамиз мафтун бўлардик-қолардик. Юлдузхон эса «Отмағай тонг» «Қаламлар»ни айтаб ёнимиздан бепарво ўтиб кетарди. Аслида ашуласини мен айтганман ўша машхур фильмда. Юлдузхон оғизларини вақти-вақти билан очиб турганлар.

Мезбон ширин сўхбатга, ашулага тўймади. Саодат опа изи-ралад музика қасри — консерваторияга, юксак санъат даргоҳи — опера ва балет театрига боргинг келади. Бир гал шундай бўлди. Камера билан курилгани хонанда тушган автомобиль кетидан бордим. Уфқ томон чўзилган яйловга етиб қелдик. Атрофга кўм-кўк гилам тўшлангандек. Сарв-қомат теракларнинг барги шамолда тинимсиз титрайди, бир-иккиси захри кетмаган кўклар нафасига бардош беролмай нозик нафаси тарқатган, ўйнаб-ўйнаб заминга — ер бағрига тушарди. Шунда кўрсак: қор уюмлари эриб бўлмаган экан қили. Яйловнинг бир чеккаси унча кенг бўлмаган қишлоқ йўлига тақалган. Худди ўша ерда бизнинг қарама-қарши — Саодат Қобулова тушган энгил автомобиль пайдо бўлди. У ҳозиргина биз кўрган, завқлаган, кўкларга буй чўзган терак тағида тўхтади. Автомобилнинг эшиги очилганида қулоғимизга чалиниб турган кўшқ баралла янграй бошлади. «Дугоҳ»нинг таъсирчан мисралари, лирик садолари бу манзарага мос келган. Сўз ва музика эрта баҳор қурилишига, бу нафис таъсир ашула оҳанги, мазмунига «жўр» бўлгандек. Автомобилнинг иссиқ-

қина салонидан чиқиб изгириш шамолга юзини тугиб турган, яйловда ўйчан бир ҳолатда юрган Саодатхон ўзининг муборак ёшида кўшқ шайдоси бўлган шўх қизалоқни эслатарди... Автомобилнинг салонидан атрофга таралаётган кўшқни хонанданинг ўзи ҳам завқ ила тинглайди. Табиат оғушидаги хонанда ўзи ижро этган кўшқ кўмағига хотираларини тиклаётганини кин! Унинг табассуми, нам кўзлари, аста қимирлаётган лаблари, яйлов бўйлаб янграётган ашулани хиргойи қилиши ёшлигини кўмсаетган шу шахс билан парвоз қилишга, ўтмишини тиклашга кўмаклашадиган. Яйловни кесиб ўтган анҳорнинг шовқин солиб оқаётган сувлари ўша жўшқин давларни эслатар. Саодат яланғоққ чопиб юрганида ўзи меҳр қўйган Норин дарёсининг соҳилларида жажжи изларини қолдирган эди. Зилот сув Тян Шань этакларидангина эмас, Саодатхоннинг болалигидан ҳам ҳайқириб оқиб келяпти! Шу соҳа, Марғинг келади. Бир гал шундай бўлди. Камера билан курилгани хонанда тушган автомобиль кетидан бордим. Уфқ томон чўзилган яйловга етиб қелдик. Атрофга кўм-кўк гилам тўшлангандек. Сарв-қомат теракларнинг барги шамолда тинимсиз титрайди, бир-иккиси захри кетмаган кўклар нафасига бардош беролмай нозик нафаси тарқатган, ўйнаб-ўйнаб заминга — ер бағрига тушарди. Шунда кўрсак: қор уюмлари эриб бўлмаган экан қили. Яйловнинг бир чеккаси унча кенг бўлмаган қишлоқ йўлига тақалган. Худди ўша ерда бизнинг қарама-қарши — Саодат Қобулова тушган энгил автомобиль пайдо бўлди. У ҳозиргина биз кўрган, завқлаган, кўкларга буй чўзган терак тағида тўхтади. Автомобилнинг эшиги очилганида қулоғимизга чалиниб турган кўшқ баралла янграй бошлади. «Дугоҳ»нинг таъсирчан мисралари, лирик садолари бу манзарага мос келган. Сўз ва музика эрта баҳор қурилишига, бу нафис таъсир ашула оҳанги, мазмунига «жўр» бўлгандек. Автомобилнинг иссиқ-

Назм

Сизсиз ҳам ҳаётим бутундай...

Кутялман... Эртани сокин Юрагимни кафтимга қўйиб, Орзуларнинг мангуларини, Юлдузлардай-фалакка ёйиб. Малаксиймо мастона қалқиб Ёғдуларни сочмга тақиб. Тевааракка фарзона боқиб, Бу дунёнинг ёлғонларини Қароғари шамида ёқиб, Афсонавий кунни кутялман. Кутялман эртани гарчанд, Кутялманда жудолик юки Қўларимда умид дарахти Олтин гўллар тугадир балки!.. О, бораялман кетиб қолмангиз. Титраб-ёниб чорласалар ҳам, Қисматнинг ҳар тўғонини энгиб. Ой маъзила етиб бораялман. Орзуларнинг мангуларини, Юлдузлардай фалакка ёйиб, Мен эртани кутялман қарқаб, Юрагимни кафтимга қўйиб.

Сизсиз ҳам, ҳаётим бутундай Қуларим сизсиз ҳам фарахли. Туманлар тарқалди тутундай, Масрур гуллаяпти, Дарахтлар. Сизсиз ҳам тумларим фусуқор, Шаффоф Ёғдуларни сочаяпти ой. Сизсиз ҳам барчаси бетакорор, Сизсиз ҳам дунёга бераялман чирой. Назмидо, барчаси мовий, сурури, Тезрамда то ҳануз мастона жаҳон. Кумуш қирғоқларга ички урлиб, Фақат сизни қўмсаб тебрана осмон. Сизсиз ҳам ҳаётим бутундай...

Дўст-ёронлар, бу дунёда бир азим бор эди, Еру осмон уртасида бир ёлғизим бор эди. Ёйларимда муштоқу зор, битта кўзим бор эди. Бахтим сўраб кетган битта тўзим бор эди. Узимдан ҳам яқинроқ битта ўзим бор эди. Хар сазодаи сақлазувчи, битта сўзим бор эди. Энди нетай Она десам, овозларим етмайди. Қўларимда бир томчи ёш, сойлар ювса кетмайди. Ариқ қўлар сувларини ичмай кетган Онам-а, Гулар солиб дарёларга, кечмай кетган Онам-а, Ёлғончида қамолимни кўрмай кетган Онам-а, Оқ кўларда сочларимни урмай кетган Онам-а, Заҳмат чекиб, фарағалар термай кетган Онам-а, Қантққ ерни босиб-босиб юрмай кетган Онам-а, Қўлгимдаги жароҳатни кўлар ёпса битмайди, Қўларимда бир томчи ёш, сойлар ювса кетмайди. Шу бир гариб муштларим кўлар кўрса бўлмасмиди? Тупроқ тўлаган кўларига, бахтлар тўлас бўлмасмиди? Оҳ, ноумид, бадин дунё, энди туриб нима қилдинг? Ҳеч бўлмас меҳрибоним ўн йил турса бўлмасмиди? Энди нетай, Она десам, овозларим етмайди, Қўларимда бир томчи ёш, сойлар ювса кетмайди.

ЯНА ҲИМ... Мен ўзимдай ўзим бўлмадим. Узим идрок этсам, Узим ҳеч қачон. Лабимда истасим, бўзим қолмади, Ҳаётим, фалагини шабистон. Қўларимни очиб, Юманан вайрон Онам удумини барғлари ҳазон Онам орзусининг гўллари сўди, Қайга чўкди мени чорлаган Осмон? Укамнинг бўғида алам тош қотган Силгим қароғида сузайи армон. Не эди, саҳарда мени уйғотган, Не бўлди икмонини, изминни ютган. Дўстларим зерикмай эшитар озиқ Бобом соқолидай севган исминни Тўлар дилга чўқар, Тўғай бир ўқсиқ... Тўйгуларим еди пурдай жисимини. То ҳануз қаршимда, Тошиҳар, Тошўла... Умидвор кезади недр кўксимда Қоя лабидаги чорайдай бир нур Узим бўйсунмайман, Узимга?!

Озода БЕКМУРОВА

Кўнғил

мезбон хузурига кирасиз, унинг илҳомбахш чехрасидан баҳра-манд бўласиз, юрагингиздаги гапларни айтганингизда хонанда ҳам самимият билан: — Мўтабар ёшимда мураб-бийлик қилаётганимдан, ўрнимни ёшларга бериш ниятида ижодий, назарий, ташкилий ишлар билан бандлигимдан хурсандман, — дейди. Кейин дуторига ишора қилиб, — кўнғилда, кўнғил... Умрим ҳамроҳи бўлиши торимни чертиб устозларимни, дўстларимни эслаيمان. Улардан бири — Тўхтасин ака Жалилов ҳаётлик пайтида қулоғимга шивирлаб, «Саодатхон, мана бу куйни эслаб қолинг, мени ёдимдан кўтарилса бирга излаб топармиз» дедилар-да, чиройли бир музика жумласини хиргойи қилиб бердилар. Мен кула-кула тингладим. «Ҳўп бўлади, эслатаман» дедим. Кейинчалик фортепиано чалиб берди. Тўхтасин ака дарҳол ёйжақда чалдилар. Қувончимиз ичи-

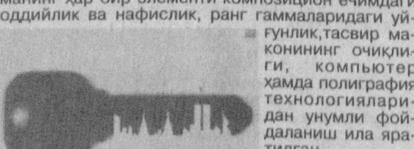
Рангасвир

Сўнги йилларда Ўзбекистондаги Япония элчихонаси ва Япония жамғармаси, Ўзбекистон Бадиий Академияси, Замонавий санъат маркази ҳамкорлигида юртимизда бир неча бор анъанавий ва замонавий Япония санъати асарларининг кўргазмаси ташкил этилиб келинмоқда. Кўргазмалар учун чиройли танланган тасвирий манбалар ҳар бир ўзбекистонликларнинг қалбига муҳрланган қолгани турган гап. Айниқса, япон рангасвири, кулолчилик, хунармандчилигини ифода этувчи ижод маҳсуллари Японияни янада чуқурроқ билишимизга замин яратмоқда. Кун чикар мамлакатда яшовчи суратқаш-рассом Дайсаку Икеда, дизайнер Фудзисиро Нориро ва Сидзуоки Сиодзавалар билан олдиндан гойибона танишимиз...

Японлар кўргазмасига марҳабо



Яқинда олдинги ишларнинг давомчиси сифатида Замонавий санъат марказида Япония жамғармаси томонидан ташкил қилинаётган «Замонавий плакатлар орқали Японияни кашф этиб» кўргазма иш бошлади. Унда 39 замонавий япон график-дизайнерларнинг 75 та санъат асарлари намойиш этилмоқда. Кўргазмани ўтказишдан асосий мақсад Япония замонавий ҳаётини намойиш этиш, дўстлигини мустаҳкам-



япон-ўзбек халқларининг лашдан иборат. Қолаверса, Наврўз айёмида ватандошларимизга хурсандчилиги улашиш ҳамдир. Намойиш қилинаётган плакатларнинг мавзулари турлича бўлиб, ундан Япониянинг анъанавий санъати, хаттотлиги, киноси, театр спектакллари, турли кўргазмалар рекламаси, спорт мусобақалари ва ҳар хил фирмаларнинг фаолияти ўрин олган. Кўргазмада, айниқса, экология мавзуси асосий ўрин тутди. Кўргазманинг ҳар бир элементи композицион ечимдаги оддийлик ва нафислик, ранг гаммаларидаги уйғунлик, тасвир маконининг очкилиги, компьютер ҳамда полиграфия технологияларидан умумий фойдаланиш ила яратилган.

Япон плакатлари кўргазмаси давомида томошабинлар анъанавий япон амалий-бесак санъати намуналари ва Япония маданияти ҳақидаги видеофильмларини кўришлари ҳам мумкин. Кўргазма 2 апрелгача давом этади.

Нагима АЛИЕВА

Соғинч

Қалдирғочга жой берган онам

Алишер Навоийнинг «Ҳазойин ул-маоний» асари тўрт девондан иборат бўлиб, у табиат фаслларига ҳамроҳандир. Шоир фаслларни инсон умрига қисқайтди. Тўрт девоннинг биринчиси — «Ғаройиб ус-сиғар» ёшлик даврига аталган бўлиб, бу давр фаслларнинг баҳорига қисқайтди. Чунки баҳор янглик ва беғуборлик асари бўлиб, айни навқиронлик даври ҳамдир. Яқинларимизни таваллуд айёмлари билан кутлар эканмиз, беихтиёр «ун саккиз баҳорингиз билан», деймиз. Аждодларимиз йилнинг бошланishi баҳордан белгилашган. Табиатнинг бу фасли улар қалбидан ўзгача жой олган бўлиб, зардуштийлик динининг турли анъаналари ва урф-одатлари ҳам шу фасл билан боғлиқ. Алишер Навоий:

Хар тунинг Қадр ўлубон, Хар кунинг бўласин Наврўз. мисралари орқали ҳам йилнинг энг муборак туни — Қадр кечаси ва энг сурурбахш кунини — Наврўз эканлигини таъкидлаган. Саҳар туриб кўкка боқар эканман, зимистонликнинг аста-секин чекинаётганини, узун кечалар ортада қолиб, кун ёришаётганини кўраман. Майин эсаётган шабода, қушларнинг сайраши ўзгача ором бағишлар, танга хуш ёқади. Очилган бойчечаклар қошида эгилиб, аста сийпалайман. Бувимнинг «омонлик-сомонлик» қилишларини қалбим энтикади. Табиат кўйинидаги бугунги кўтаринки кайфият ҳар доимидан бошқача. Табиат уйғонмоқда. Инсонлар қалбига назар солгим келади. Уларнинг юраклари тубида бир эзгулик бойчечаги очилган, меҳр-муҳаббат куртак очган. Баҳор келса барча ободонлаштиришга шошилади. Инсон фақат табиатни эмас, кўнғилни ҳам обод қилмоғи даркор. Хар бир инсон қалбиде бир булоқ бўлиб, у эзгулик ила суғурилади. Инсон бир-бирига шифокор, бир-бирига малҳам.

Савоб ишни хар ким ҳар кунини қилиши керак. Бу фазилат бизга аждодлардан мерос. Навоий Хиротдаги ободончилик ишларига кенг ҳисса қўшган. Бу зот туйфайли «Ихлосия» мадрасаси қурилиб, аҳолининг маънавияти ва маданиятини оширишга йўл очилган. Шуниси эътиборга моликки, Навоий бу ишларни амалга оширишда хомийлик қилишдан ташқари ишчилар қаторида баравар меҳнат қилган. Машаҳд шайхрида сувсизликдан азоб чекаётган халқ дардига малҳам бўлиб, у ерда ариқ қаздирган. Шоирнинг фақирларга ёрдам бериши, етим-есирларга таом тарқатиши оддий ҳол эди.

Эзгуликни ният қилиш ва яхшиликни кўзлаш энг гўзал фазилатлардандир. Ҳаётда қанчадан-қанча муҳтож инсонлар бор. Буларга меҳр кўрсатиш бизнинг бурчимиз. Президентимиз хомийликни инсон қалбидеги энг эзгу туйғуларнинг амалий ифодаси, деб таъкидлаган эдилар. Дарҳақиқат, қилинажак хайри иш аввало қалбимизда куртак очади, сўнг амалда мева беради. Алишер Навоий «Хайрат ул-абсор» асарида қарам ҳақида сўз юритиб, қуйидаги мисраларни келтиради: Аниб қарамдурки, талаб қилмагай, Кимда бирим бўлса — тамам қилмагай. Баҳор келиб, деҳқонлар «меҳр» уруғини сочишни бошлайди. У иштиёқ ва яхши ниятлар билан ободонлаштиришга киришади. Баҳор — эзгу режалар фасли. Табиат билан бирга инсон қалби ҳам янгиланади. Онам айвон шифтидаги қалдирғоч инига кўз тикиб: «бу йил ҳам қалдирғоч келарминин, — дейдилар умид билан. — Утган йили учта бола очганди...» онамининг бу оддийгина сўзларидан ўзбекларга хос азалий меҳр — учиб келган бир қалдирғочга ҳам уй туридан жой беришни туйдим. Бизга меҳр ярашади. Яшариш ва янгилиниш фаслида эзгу ишларимиз мўл бўлсин.

Дурдона АЛИМОВА

Ён дафтардан

Севиш — севилишда адашиш ҳам, алданиш ҳам завқлидир. * * * * * Андуҳлар ичида аёл туйфайли тортадиган гап-ташвишлардан завқлиси ва умий йўқ. * * * * * Қиз бола билан бирга қанча дилларда орзу-армон тугилади! * * * * * Кимнинг тобути кетидан бир аёл кўз ёши тўқмасда, билки, ундан яратган ҳам қарҳда. * * * * * Аёлнинг умгли охи оламни титратади. * * * * * Хеч ким аёлни кундошидек яхши билмайди. * * * * * Эрак «севаман» деганида ушбу жозибали илтижосини ва икромини эшитишга бошқа аёллар ҳам муштоқ турганини унутмайди. * * * * * Аёлнинг рашки ҳам ўлдирарди, ашки ҳам. * * * * * Аёллик — аёл зийнати. Аёлнинг қолган фазилатлари ушбу зийнати-га иловадир. * * * * *

Виктор АЛИМАСОВ

Ҳажвия

И. С. ТУРГЕНОВ (рус тилидан таржима)

Бор экан-да, йўқ экан, бир аблаҳ бўлган экан. У узок вақт хуш-хандон, егани олдида, емагани кетида яшабди, бироқ, бора-бора унинг қулоғига миёси айниб қолиб, муттаҳамлик қилаётгани ҳақида гап-сўзлар кела бошлабди. Аблаҳ бундан ғазабга келибди ва нохуш гап-сўзларнинг қандай қилиб олдини олиш ҳақида чуқур ўйга толгандан толибди. Ниҳоят, тўсатдан миёсига «лип» этиб келиб қолган фикр унинг машъум ниятларини амалга ошириш учун йўл очиб берадигандек туюлибди. У бир зум ҳам кечиктириб ўтирмай ғаразли ниятини рўёбга чиқаришга ошиқибди. Йўлда кетаётса, унга бир таниши учраб қолибди ва таниқли расомни мактай кетибди. — Мени маъзур тутасиз! — дея шангиллабди аблаҳ, — ўша расомингиз аллақачон архивга суриб ташланган... Сиз бунини халиям билмайсизми?! Мен сиздан бунини ҳеч ҳам кутмаган эдим... Сиз — қолоқ одам экансиз. Таниши кўрқиб кетибди ва дарҳол аблаҳнинг сўзларига қўшилибди. Мен бугун шундай ажойиб бир китоб ўқидимки, — деди унга бошқа таниши учраб.

И. С. ТУРГЕНОВ

Аблаҳ

— Маъзур тутасиз! — шангиллабди аблаҳ. — Нахотки шундай дейишдан уялмасангиз. Ўша сиз ўқиган китоб бир пулга қиммат-ку, ахир! Аллагани олдида, емагани кетида яшабди, бироқ, бора-бора унинг қулоғига миёси айниб қолиб, муттаҳамлик қилаётгани ҳақида гап-сўзлар кела бошлабди. Аблаҳ бундан ғазабга келибди ва нохуш гап-сўзларнинг қандай қилиб олдини олиш ҳақида чуқур ўйга толгандан толибди. Ниҳоят, тўсатдан миёсига «лип» этиб келиб қолган фикр унинг машъум ниятларини амалга ошириш учун йўл очиб берадигандек туюлибди. У бир зум ҳам кечиктириб ўтирмай ғаразли ниятини рўёбга чиқаришга ошиқибди. Йўлда кетаётса, унга бир таниши учраб қолибди ва таниқли расомни мактай кетибди. — Мени маъзур тутасиз! — дея шангиллабди аблаҳ, — ўша расомингиз аллақачон архивга суриб ташланган... Сиз бунини халиям билмайсизми?! Мен сиздан бунини ҳеч ҳам кутмаган эдим... Сиз — қолоқ одам экансиз. Таниши кўрқиб кетибди ва дарҳол аблаҳнинг сўзларига қўшилибди. Мен бугун шундай ажойиб бир китоб ўқидимки, — деди унга бошқа таниши учраб.

И. С. ТУРГЕНОВ

Mustaqil gazeta HURRIYAT. Бош муҳаррир вазифининг бажарувчиси: Исмат ХУДОЁРОВ. Тахрир хайъати: Хуршид Дўстмуҳаммад, Азамат ЗИЁ, Наим ҚАРИМОВ, Абдуқоҳор ИБРОҲИМОВ, Ҳаким САТТОРИЙ (масъул котиб), Раҳмон КҮЧҚОР, Шерзод ФҮЛОМОВ. Газета Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 034-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими — А-2. Индекс: Яққа обуначилар ва ташкилотлар учун — 233. Газетада чоп этилган мақолалардаги фактлар учун муаллиф жавобгар. «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Маъзил: Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй. Навбатчи: Бунёд АБДУЛЛАЕВ. Топшириш вақти — 21.00. Топширилди — 20.00. Буюртма — Г - 555. Т: 3672. 1 2 3 4 5. Тахририятга юборилган мактуб ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.